UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

12 päivänä toukokuuta 2011 *

Yhdistetyissä asioissa T-267/08 ja T-279/08,

Région Nord-Pas-de-Calais (Ranska), edustajinaan asianajajat M. Cliquennois ja F. Cavedon,

kantajana asiassa T-267/08, ja

Communauté d'agglomération du Douaisis (Ranska), edustajinaan asianajajat M.Y. Benjamin ja D. Rombi,

kantajana asiassa T-279/08,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään C. Giolito ja B. Stromsky,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

joissa alun perin vaaditaan unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan valtiontuesta C 38/2007 (ex NN 45/2007), jonka Ranska on myöntänyt Arbel Fauvet Rail SA:lle, 2.4.2008 tehty komission päätös K(2008) 1089 lopullinen ja sittemmin valtiontuesta C 38/2007 (ex NN 45/2007), jonka Ranska on myöntänyt Arbel Fauvet Railille, 23.6.2010 tehty komission päätös K(2010) 4112 lopullinen,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Truchot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. E. Martins Ribeiro ja H. Kanninen,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Kristensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.11.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asioiden tausta

1 Arbel Fauvet Rail (jäljempänä AFR) on teollisuuskäyttöön tarkoitetun rautatieliikenteen liikkuvan kaluston valmistaja, jonka kotipaikka on Douai Ranskassa.

2 Kyseinen yhtiö sai 4.7.2005 Région Nord-Pas-de Calais'lta (jäljempänä NPDC:n alue) ja Douaisisin kuntayhtymältä (jäljempänä CAD) kaksi miljoonan euron suuruista ennakkoa, joiden vuosikorko oli 4,08 prosenttia ja jotka oli maksettava takaisin kolmessa vuodessa kahtena vuotuisena maksueränä 1.1.2006 alkaen.

3 Euroopan yhteisöjen komissio pyysi kantelun johdosta Ranskan viranomaisia toimittamaan tietoja kyseisistä toimenpiteistä. Ranskan viranomaiset vastasivat näihin pyyntöihin 27.4. ja 24.10.2006 sekä 30.1. ja 6.6.2007 päivätyillä ilmoituksilla.

4 Komissio ilmoitti Ranskan tasavallalle 12.9.2007 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely (jäljempänä tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös).

5 Tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 24.10.2007 (EUVL C 249, s. 17). Komissio kehotti kaikkia tahoja, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa kyseessä olevista toimenpiteistä.

6 Komissio sai Ranskan viranomaisten huomautukset 12.10. sekä 18. ja 19.12.2007 päivätyissä kirjeissä. Se ei ole saanut huomautuksia muilta tahoilta, jota asia koskee.

7 Komissio päätti valtiontuesta C 38/2007 (ex NN 45/2007), jonka Ranska on myöntänyt AFR:lle, 2.4.2008 tehdyllä päätöksellä K(2008) 1089 lopullinen (EUVL L 238, s. 27; jäljempänä alkuperäinen päätös), että NPDC:n alueen ja CADin myöntämiä ennakkoja oli pidettävä valtiontukena. Kun kyseessä on vaikeuksissa olevalle yritykselle ilman minkäänlaisia takaisinmaksua koskevia vakuuksia myönnetty laina, komissio

katsoi, että kyseisen tuen määrä oli yhtä suuri kuin ero tosiasiallisesti sovelletun koron ja sen koron välillä, jolla tuensaajayritys olisi voinut saada saman lainan yksityisillä markkinoilla.

8 Komissio katsoi, ettei Ranskan tasavallan AFR:lle myöntämä valtiontuki sovellu yhteismarkkinoille. Näin ollen se määräsi, että Ranskan tasavallan oli perittävä tuki korkoineen takaisin tuensaajalta.

Oikeudenkäyntimenettely ja menettelyn aikana ilmenneet uudet seikat

9 NPDC:n alue ja CAD nostivat 11. ja 17.7.2008 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon jättämillään kannekirjelmillä kanteet asioissa T-267/08 ja T-279/08, joissa alun perin vaadittiin alkuperäisen päätöksen kumoamista.

10 NPDC:n alue pyysi vastauksessaan, että asiat T-267/08 ja T-279/08 käsitellään yhdessä. Komissio ei vastustanut tätä pyyntöä, ja CAD ilmoitti kannattavansa sitä.

11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kuudennen jaoston puheenjohtaja määräsi työjärjestyksen 50 artiklan 1 kohdan nojalla 19.2.2009 antamallaan määräyksellä asiat T-267/08 ja T-279/08 yhdistettäviksi suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

12 Komissio peruutti 23.6.2010 alkuperäisen päätöksen sen vuoksi, että päätös ei ollut tuen määrän laskemisen osalta oikeudellisesti riittävällä tavalla perusteltu unionin yleisen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-102/07 ja T-120/07, Freistaat Sachsen ym. vastaan komissio, 3.3.2010 antaman tuomion (Kok. s. II-585; jäljempänä asia Biria) valossa.

13 Alkuperäinen päätös korvattiin valtiontuesta C 38/2007 (ex NN 45/2007), jonka Ranska on myöntänyt AFR:lle, 23.6.2010 tehdyllä komission päätöksellä K(2010) 4112 lopullinen (jäljempänä riidanalainen päätös), jolla komissio yhtäältä vahvisti kyseisen tuen yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja toisaalta määräsi, että Ranskan tasavallan oli perittävä kyseinen tuki korkoineen takaisin tuensaajalta.

14 NPDC:n alue ja CAD täsmensivät riidanalaisen päätöksen tekemisen johdosta 23.8.2010 esittämissään huomautuksissa yhtäältä, että ne eivät aikoneet luopua kanteiden alkuperäisistä vaatimuksista alkuperäisen päätöksen peruuttamisesta huolimatta, ja toisaalta ne pyysivät mahdollisuutta mukauttaa vaatimuksiaan siten, että kanteet koskevat myös riidanalaista päätöstä.

15 Komissio vastasi 27.9.2010 kantajien 23.8.2010 esittämiin huomautuksiin. Se luopui vaatimuksistaan, joiden mukaan kantajat oli velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja vaati, että kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

16 Koska unionin yleisen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanoa muutettiin, esittelevä tuomari määrättiin kahdeksanteen jaostoon, jonka ratkaistavaksi nyt käsiteltävät asiat näin ollen siirrettiin.

17 Unionin yleinen tuomioistuin (kahdeksas jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja esitti työjärjestyksen 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimenpiteenä kantajille ja komissiolle kirjallisia kysymyksiä, joihin nämä vastasivat asetetussa määräajassa.

18 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 11.11.2010 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

19 NPDC:n alue vaatii asiassa T-267/08, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20 CAD vaatii asiassa T-279/08, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

21 Komissio vaatii asioissa T-267/08 ja T-279/08, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteet perusteettomina

– toteaa, että kukin asianosaisen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Oikeudellinen arviointi

A *Alkuperäisen päätöksen peruuttamisesta ja sen korvaamisesta riidanalaisella päätöksellä aiheutuvat prosessuaaliset seuraukset*

22 Kuten edellä olevista 12 ja 13 kohdasta ilmenee, alkuperäinen päätös on peruutettu ja korvattu kannekirjelmien jättämisen jälkeen riidanalaisella päätöksellä. Kantajat ovat vaatineet mahdollisuutta mukauttaa alkuperäiset vaatimuksensa siten, että niiden kanteet koskevat riidanalaisen päätöksen kumoamista.

23 Tältä osin on muistettava, että silloin kun päätös oikeudenkäynnin aikana korvataan toisella samaa asiaa koskevalla päätöksellä, sitä on pidettävä uutena seikkana, jonka vuoksi kantaja voi mukauttaa vaatimuksensa ja kanneperusteensa. Se, että kantajalta vaadittaisiin uuden kanteen nostamista, olisi nimittäin hyvän oikeudenhoidon ja prosessiekonomian vaatimuksen vastaista. Lisäksi olisi epäoikeudenmukaista, jos kyseessä oleva toimielin voisi unionin tuomioistuimissa päätöksestä nostetussa kanteessa esitetyistä arvosteluista selviytyäkseen muuttaa riidanalaista päätöstä tai korvata sen uudella ja vedota kanteen käsittelyn aikana tähän muutokseen tai

uuteen päätökseen, jotta toinen vastapuoli ei voisi ulottaa alkuperäisiä vaatimuksiaan ja kanneperusteitaan koskemaan myöhempää päätöstä tai esittää tätä vastaan uusia vaatimuksia ja kanneperusteita (ks. asia T-228/02, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. neuvosto, tuomio 12.12.2006, Kok., s. II-4665, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

24 Nyt käsiteltävissä asioissa on näin ollen yhtäältä katsottava, että alkuperäisen päätöksen kumoamista koskevat kantajien alkuperäiset vaatimukset ovat tulleet tarkoituksettomiksi sen vuoksi, että kyseinen päätös on peruutettu riidanalaisella päätöksellä, joten kyseisistä vaatimuksista ei ole enää tarpeen lausua, ja toisaalta on hyväksyttävä edellä 14 kohdassa mainitut kantajien uudet vaatimukset, katsottava, että näiden kanteet koskevat riidanalaisen päätöksen kumoamista, ja asianosaisten on annettava muotoilla vaatimuksensa, kanneperusteensa ja perustelunsa uudelleen tämän uuden seikan valossa, mikä merkitsee sitä, että ne voivat esittää täydentäviä vaatimuksia, kanneperusteita ja perusteluja.

B *Riidanalaisen päätöksen kumoamista koskeva vaatimus*

25 Asiassa T-267/08 nostettu kanne käsittää seitsemän kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä. Toinen kanneperuste koskee puolustautumisoikeuksien ja kontradiktorisen periaatteen, yhdenvertaisuusperiaatteen, hyvän hallinnon periaatteen, jäsenvaltioiden perustuslaillisen identiteetin kunnioittamista koskevan periaatteen ja luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista. Kolmannen kanneperusteen mukaan on tehty ilmeinen arviointivirhe, koska tuenantajan oikeudellista erityisluonnetta ei ole otettu huomioon. Neljäs kanneperuste koskee SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomista. Siihen sisältyy kaksi osaa, jotka koskevat virhettä varojen alkuperän arvioinnissa ja AFR:n virheellistä luokittelua vaikeuksissa olevaksi yritykseksi. Viides kanneperuste koskee arviointivirhettä AFR:n takaisin maksettavista ennakoista väitetysti saaman edun osalta. Kuudes kanneperuste perustuu tuen määrää koskevaan arviointivirheeseen. Seitsemäs kanneperuste

koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä ja harkintavallan väärinkäyttöä.

26 Asiassa T-279/08 nostettu kanne käsittää neljä kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste koskee puolustautumisoikeuksien ja kontradiktorisen periaatteen loukkaamista. Toinen kanneperuste koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä. Kolmas kanneperuste perustuu vaikeuksissa olevan yrityksen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen. Neljäs kanneperuste perustuu valtion varojen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen.

27 Lisäksi CAD on esittänyt suullisessa käsittelyssä viidennen kanneperusteen, jonka mukaan komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen ennakkojen takaisinmaksua koskevien vakuuksien puuttumisen osalta.

1. *Asian T-279/08 viidennen kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen*

a) Asianosaisten lausumat

28 CAD korosti suullisessa käsittelyssä, että komissio oli tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että riidanalaiset takaisin maksettavat ennakot oli myönnetty ilman minkäänlaisia niiden takaisinmaksua koskevia vakuuksia. CADin suorittaman ennakon maksamisen edellytyksenä nimittäin oli AFR:n ja Lormaferin, joka on Arbel SA -yhtiön määräysvallassa oleva yhtiö, peruuttamaton sulautuminen. Tämä muodostaa CADin mukaan vakuuden, kun otetaan huomioon, että se laajentaa piiriä, jolta velkojat voivat periä velkoja takaisin.

29 Komissio katsoi suullisessa käsittelyssä, että tämä kanneperuste olisi jätettävä tutkimatta, koska se oli esitetty liian myöhään. Se väitti toissijaisesti, että tuen maksamisen edellytystä, johon CAD vetoaa, ei voida oikeudellisesti rinnastaa vakuuteen ja että riidanalaisten ennakkojen maksamisen edellytyksenä ei ollut minkäänlaisen vakuuden asettaminen.

30 Vastauksena komission vaatimaan kanneperusteen tutkimatta jättämiseen CAD väitti, että kyseinen argumentti sisältyi sen kannekirjelmän 30 kohtaan ja että esitetty edellytys oli ilmoitettu täsmällisesti CADin hallituksen 24.6.2005 pidetyn kokouksen pöytäkirjassa, joka on sen kannekirjelmän liitteenä A.2.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

31 On muistutettava, että unionin yleisen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan ja 48 artiklan 2 kohdan määräyksistä ilmenee, että kanteessa on mainittava oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista ja että asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei se perustu asian käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudellisiin seikkoihin.

32 Nyt käsiteltävissä asioissa on todettava, että kantaja ei ole – toisin kuin se väittää – vedonnut tähän kanneperusteeseen kannekirjelmässään. Kannekirjelmän 30 kohdassa mainitaan nimittäin ainoastaan, että CAD on myöntänyt riidanalaisen ennakon ”tietyillä edellytyksillä”, ja siinä ei väitetä, että näihin edellytyksiin kuuluva AFR:n ja Lormaferin peruuttamaton sulautuminen muodostaisi vakuuden ja että komissio olisi siis tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, ettei mikään vakuus taannut ennakkojen takaisinmaksua. Sitä paitsi kannekirjelmän liitteenä A.2 olevassa CADin hallituksen päätöspöytäkirjassa pelkästään täsmennetään, mistä edellytyksistä ennakon maksaminen oli riippuvainen, vetoamatta minkäänlaiseen mainitun ennakon takaisinmaksun takaavaan vakuuteen, eikä sitä voida missään tapauksessa tulkita niin,

että siinä esitetäisiin tämä kanneperuste. On syytä lisätä, että kantaja ei myöskään vetoa tähän kanneperusteeseen edellä 14 kohdassa tarkoitetussa vaatimustensa ja kanneperusteidensa mukauttamista koskevassa pyynnössä.

33 Kantaja ei sitä paitsi väitä, että kyseinen kanneperuste perustuisi oikeudellisiin seikkoihin tai tosiseikkoihin, jotka ovat tulleet esille asian käsittelyn aikana.

34 Näin ollen työjärjestyksen edellä 31 kohdassa tarkoitettujen määräysten mukaisesti suullisessa käsittelyssä esitetty kanneperuste, jonka mukaan ennakkojen takaisinmaksua koskevien vakuuksien puuttumisen osalta on tehty ilmeinen arviointivirhe, on jätettävä tutkimatta.

35 Ylimääräisenä perusteluna on todettava, että vaikka oletettaisiin, että kyseistä argumenttia voitaisiin pitää aikaisemmin esitetyn kanneperusteen laajentamisena ja että se sinänsä olisi otettava tutkittavaksi (ks. vastaavasti asia 306/81, Verros v. parlamentti, tuomio 19.5.1983, Kok., s. 1755, 9 kohta ja asia C-301/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomio 22.11.2001, Kok., s. I-8853, 169 kohta), se on kuitenkin hylättävä. CADin myöntämän ennakon maksamisen edellytys eli AFR-yhtiön ja Lormafer-yhtiön välinen sulautuminen ei nimittäin anna CADille etuoikeutettua asemaa suhteessa muihin AFR:n velkojiin. Se ei merkitse kolmannen CADille antamaa sitoumusta eikä omaisuuden osoittamista CADin etuoikeutettuun maksuun. Näin ollen sitä ei voida pitää vakuutena, jolla varmistetaan kyseisen ennakon takaisinmaksu. Komissio ei siis ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä tältä osin.

2. *Asian T-267/08 ensimmäinen kanneperuste ja asian T-279/08 toinen kanneperuste, jotka koskevat perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä*

a) Asianosaisten lausumat

36 NPDC:n alue väittää, että riidanalainen päätös on perusteltu puutteellisesti. Se korostaa aluksi, että komissio on tarkastellut yhtenä kokonaisuutena AFR:lle myönnettyä tukea, jonka se on katsonut muodostavan yhden ainoan tuen, eikä kahta erillistä yhtäältä NPDC:n alueen ja toisaalta CADin myöntämää tukea.

37 Se väittää, että perustelu on virheellinen siltä osin kuin se koskee CADin myöntämää tukea, koska alkuperäisen päätöksen 18 perustelukappaleessa komissio on todennut, että kyseisen tuen olivat myöntäneet CADiin kuuluvat kunnat. CAD on kuitenkin siihen kuuluvista kunnista oikeudellisesti erillinen, hallinnollisesti ja varainkäytöllisesti itsenäinen julkinen laitos, jonka kanssa voidaan solmia sopimussuhteita ja jolla on omaa toimivaltaa ja oma verotusoikeus. Mainittujen kuntien myöntämää väitettyä tukea koskeva perustelu on siis tehoton, mikä merkitsee sitä, että CADin myöntämää tukea koskevat perustelut puuttuvat. Se, että komissio on oikaissut alkuperäisen päätöksen 18 perustelukappaleeseen sisältyneen virheen riidanalaisen päätöksen 27 perustelukappaleessa, ei ole poistanut muotovirhettä, koska komissio ei ole esittänyt mitään syytä tähän määrittelyn muuttamiseen.

38 Näin ollen myös tuen alueellista osuutta koskevien perustelujen on katsottava puuttuvan sovellettaessa perustelujen jakamattomuutta koskevaa periaatetta.

39 Toissijaisesti, mikäli unionin yleinen tuomioistuin katsoisi, että perustelut olivat jaettavissa, siitä seuraisi, että perustelut olisivat puutteelliset tuen alueellisen osuuden osalta, koska AFR:n tilanteen arviointi on tehty kahden miljoonan euron suuruisen kokonaistuen perusteella. Yritykselle koituneen edun käsitteen arviointi olisi siis perustunut virheellisiin perustoihin.

40 CAD korostaa, että riidanalaista päätöstä samoin kuin alkuperäistä päätöstä rasittaa perustelujen puutteellisuus tuen määrän laskennassa käytetyn menetelmän osalta, joka perustuu viitekoron korottamiseen 800 peruspisteellä (jäljempänä riskipreemio). Komissio nimittäin tyytyy viittaamaan yhtäältä alkuperäiseen päätökseen ja toisaalta tiedonantoonsa 2008/C 14/02 viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta (EUVL C 14, s. 6; jäljempänä viitekorkoja koskeva vuoden 2008 tiedonanto). CAD katsoo yhtäältä, että alkuperäinen päätös on peruutettu kyseisen riskipreemion määrittämisen puutteellisten perustelujen vuoksi, ja toisaalta, että pelkkä viittaaminen sovellettaviin säännöksiin ja määräyksiin, kun kaikki sellaiset kyseessä olevalle tilanteelle ominaiset täsmennykset puuttuvat, joiden avulla olisi mahdollista tarkistaa analyysin asianmukaisuus, ei ole oikeuskäytännön mukaan riittävää, sillä unionin yleinen tuomioistuin ei voi sen avulla valvoa korkojen korottamisessa käytetyn laskentamenetelmän asianmukaisuutta.

41 CAD väittää vastauskirjelmässään lisäksi, että komissio on tarkastellut yhtenä kokonaisuutena AFR:n myöntämiä takaisin maksettavia ennakkoja koskevaa mekanismia, vaikka todellisuudessa oli kaksi erillistä ennakkoa.

42 Komissio vaatii esillä olevien kanneperusteiden hylkäämistä.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

43 On huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuuden laajuus riippuu kyseessä olevan toimen luonteesta ja siitä asiayhteydestä,

jossa se on toteutettu. Perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa ja arvioida, onko päätös perusteltu, ja toisaalta että unionin tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska tutkittaessa sitä, täyttävätkö päätöksen perustelut SEUT 296 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt. Komissio ei etenkään ole velvollinen ottamaan kantaa kaikkiin asianomaisten sille esittämiin väitteisiin, vaan sen on ainoastaan esitettävä sellaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joilla on olennainen merkitys päätöksen systematiikan kannalta (ks. asia T-349/03, Corsica Ferries France v. komissio, tuomio 15.6.2005, Kok., II-2197, 62–64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Lisäksi silloin, kun päätös on tehty sellaisessa asiayhteydessä, jonka asianomainen hyvin tuntee, se voidaan perustella suppeasti (asia 73/74, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique ym. v. komissio, tuomio 26.11.1975, Kok., s. 1491, Kok. Ep. II, s. 535, 31 kohta ja asia C-301/96, Saksa v. komissio, tuomio 30.9.2003, Kok., s. I-9919, 89 ja 92 kohta).

45 On myös palautettava mieliin oikeuskäytäntö, jonka mukaan perusteluvelvollisuus on olennainen menettelymääräys, joka on erotettava perustelujen aineellisesta paikkansapitävyydestä, koska viimeksi mainittu koskee riidanalaisen toimen aineellista lainmukaisuutta (C-17/99, Ranska v. komissio, tuomio 22.3.2001, Kok., s. I-2481, 35 kohta; asia T-406/06, Evropaïki Dynamiki v. komissio, tuomio 12.11.2008, 47 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa ja asia T-89/07, VIP Car Solutions v. parlamentti, tuomio 20.5.2009, Kok., s. II-1403, 63 kohta). Väitteet ja lausumat, joilla pyritään kiistämään toimen oikeellisuus, ovat näin ollen tehottomia perustelujen puuttumista tai niiden puutteellisuutta koskevan kanneperusteen yhteydessä (ks. vastaavasti asia T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. komissio, tuomio 12.9.2007, Kok., s. II-2911, 79 kohta ja edellä 12 kohdassa mainittu asia Biria, tuomion 210 kohta).

Asian T-267/08 ensimmäinen kanneperuste

46 NPDC:n alue väittää pääasiallisesti, että riidanalainen päätös on perusteltu puutteellisesti, koska päätöksen mukaan komissio on katsonut, että CADin myöntämän takaisin maksettavan ennakon olisivat myöntäneet CADiin kuuluvat kunnat.

47 On kuitenkin katsottava, että koska alkuperäinen päätös on peruutettu, NPDC:n alue ei voi tehokkaasti vedota sen perustelujen väitettyyn puuttumiseen riidanalaisen päätöksen riitauttamisen yhteydessä. Lisäksi viimeksi mainitun 16, 17 ja 27 perustelukappaleessa yksilöidään selvästi ja yksiselitteisesti CAD – ei siihen kuuluvia kuntia – yhteisöksi, joka on myöntänyt toisen kahdesta riidanalaisesta takaisin maksettavasta ennakosta, joten tämä kanneperuste on hylättävä tosiseikkoihin perustumattomana.

Asian T-279/08 toinen kanneperuste

48 Kanneperuste jakautuu kahteen osaan. Ensimmäinen osa koskee tuen määrän laskentamenetelmän perustelujen puutteellisuutta. Toinen osa liittyy AFR:lle myönnetyn tuen tarkastelusta yhtenä kokonaisuutena johtuvaan perustelujen puuttumiseen.

– Kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee tuen määrän laskentamenetelmän perustelujen puutteellisuutta

49 Komissio on esittänyt riidanalaisessa päätöksessä tuen määrää koskevan laskentamenetelmänsä seuraavasti:

”(49) Kun kyseessä on vaikeuksissa olevalle yritykselle lainojen muodossa myönnetty tuki, tukielementti muodostuu tosiasiallisesti erosta sovelletun koron ja sen koron välillä, jolla tuensaajayritys olisi voinut saada saman lainan yksityisillä markkinoilla.

(50) Viitekorkoja koskevan vuoden 1997 tiedonannon mukaisesti komissio määrittää viitekorot, joiden tulisi heijastaa markkinoilla tavanomaisin vakuuksin myönnettyihin keskipitkiin ja pitkiin lainoihin sovellettavaa korkotasoa. Kyseisessä tiedonannossa korostetaan myös, että viitekorko on alin käytetty korko, jota voidaan korottaa tiettyjen riskitekijöiden perusteella esimerkiksi silloin, kun yritys on vaikeuksissa tai kun pankkien yleensä vaatimat vakuudet puuttuvat. Korotus voi tällöin olla 400 peruspistettä tai enemmän. Viitekorkoja koskevassa vuoden 1997 tiedonannossa ei selvennetä, saako eri riskien huomioon ottamiseksi käytettyjä riskipreemioita kumuloida. Vaikka kumulointia ei ole suljettu pois, komission on päätöksessään perusteltava eri riskipreemioiden kumuloimiseksi käyttämänsä menetelmä ja sitä varten tukeuduttava rahoitusmarkkinoilla sovellettuihin menetelmiin. – –

(51) Vuonna 2004 [eräs] tilintarkastustoimisto – – teki selvityksen – – komission lukuun (jäljempänä selvitys). Selvityksessä yksilöidään empiiristen tutkimusten perusteella havaitut preemiot, joita markkinoilla käytetään eri riskiluokkiin kuuluville yrityksille tai liiketoimille (jotka on toteutettu erilaisin vakuuksin). Selvityksestä käy yksiselitteisesti ilmi, että erilaisten riskinäkökohtien yhdistäminen (lainanottajan luottokelpoisuus, vakuudet) toteutuu korotuksina, jotka on lisättävä peruskorkoon.

(52) Selvityksen johdosta lainojen tukielementin laskentaa koskevaa komission lähestymistapaa on hiottu ja täsmennetty sen vuonna 2008 antamassa tiedonannossa viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta – – (jäljempänä viitekorkoja koskeva vuoden 2008 tiedonanto).

Tämä tiedonanto heijastaa selvityksessä suositeltua menetelmää, ja siinä määrätään erilaisten korotusten lisäämisestä peruskorkoon sekä yrityksen luottokelpoisuuden että vakuuksien vuoksi.

(53) On kuitenkin todettava, että toimenpiteiden tukielementin määrittämisellä viitataan valtiontuen käsitteeseen ja ’valtiontuen käsitettä sovelletaan objektiiviseen tilanteeseen, joka arvioidaan ajankohtana, jolloin komissio tekee päätöksensä’, kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vakiintuneesti todetaan.

– –

(54) Tämän vuoksi komissio katsoo, että asianmukainen menetelmä tukielementin määrittämiseksi on viitekorkoja koskevaan vuoden 2008 tiedonantoon sisältyvä menetelmä, ja se aikoo tarkastella kyseessä olevia toimenpiteitä tämän tiedonannon valossa.

(55) Viitekorkoja koskevan vuoden 2008 tiedonannon mukaan korotus, jonka avulla voidaan sulkea pois valtiontuen olemassaolo sellaisen vaikeuksissa olevan yrityksen tapauksessa, jonka tarjoamat vakuudet ovat tasoltaan heikot, vastaa 1 000 peruspistettä.

(56) Kuten kappaleessa 5.1.3. on tuotu esiin, komissio katsoo, että AFR oli vaikeuksissa oleva yritys (tuki)toimenpiteiden myöntämishetkellä. Komissio huomauttaa lisäksi, ettei mitään vakuuksia ollut tarjottu takaisin maksettavista ennakoista ja että vakuuksien tasoa voitiin siis pitää heikkona.

(57) Näin ollen tukielementti vastaa lähtökohtaisesti 1 000 pisteellä korotetun perusprosentin ja sen prosentin, jolla toimenpide on myönnetty, välistä erotusta. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että komissio on katsonut 2.4.2008 tehdyssä alkuperäisessä päätöksessä, että sovellettava korotus on 800 peruspistettä, että tuensaaja ei ole riitauttanut kyseistä päätöstä ja ettei yksikään tuensaajan kilpailija ole myöskään asettanut kyseenalaiseksi alkuperäisen päätöksen laillisuutta, ja kun otetaan huomioon käsiteltävän asian olosuhteet kokonaisuudessaan, komissio on sitä mieltä, ettei kyseistä korotusta ole syytä kasvattaa käsiteltävässä asiassa.

(58) Komissio päättelee, että tukielementti vastaa 800 peruspisteellä korotetun sovellettavan viitekorkoprosentin ja sen korkoprosentin, jolla toimenpide on myönnetty, välistä erotusta."

50 On todettava, että komission käyttämän tuen määrän laskentamenetelmän perustelut eivät rajoitu – toisin kuin CAD väittää – pelkästään viitekorkoja koskevaan vuoden 2008 tiedonantoon ja alkuperäiseen päätökseen tehtyyn viittaukseen. Riidanalaiseen päätökseen nimittäin sisältyy yksityiskohtainen kuvaus valitusta laskentamenetelmästä, toisin sanoen viitekoron käyttö yhdistettynä kiinteämääräiseen korotukseen, joka liittyy AFR:n vaikeaan tilanteeseen ja takaisin maksettavia ennakkoja koskevien vakuuksien puuttumiseen.

51 Ensinnäkin komission esittämä laskentamenetelmä perustuu viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmästä annettuun tiedonantoon 97/C 273/03 (EYVL C 273, s. 3; jäljempänä viitekorkoja koskeva vuoden 1997 tiedonanto) sekä viitekorkoja koskevaan vuoden 2008 tiedonantoon.

52 Toiseksi riidanalaista päätöstä on perusteltu AFR:n taloudellista tilannetta koskevalla perusteellisella analyysillä – jonka paikkansapitävyys muodostaa perusteluvelvollisuuden noudattamisesta erillisen kysymyksen – ja vakuuksien puuttumisella.

53 Kolmanneksi sovellettavan viitekoron korotuksen perustelujen osalta – AFR:n taloudellisesta tilanteesta ja vakuuksien puuttumisesta johtuvan riskien kumuloitumisen yhteydessä – riidanalaisessa päätöksessä vedotaan unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti (edellä 12 kohdassa mainittu asia Biria, tuomion 218 kohta) rahoitusmarkkinoiden käytäntöä koskevaan analyysiin, jonka eräs tilintarkastustoimisto on tehnyt vuoden 2004 lokakuussa komission lukuun empiiristen tutkimusten perusteella ja joka koskee markkinoilla käytettyjä preemioita eri riskiluokkiin kuuluvien yritysten tai liiketoimien osalta.

54 Riidanalaisen päätöksen 57 perustelukappaleessa tehdyllä viittauksella alkuperäiseen päätökseen pyrittiin ainoastaan käsiteltävän asian muiden olosuhteiden huomioon ottamista koskevan maininnan täydentämiseksi perustelemaan komission vahvistamaa 800 peruspisteen riskipreemiota. Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että riskipreemion vahvistaminen tällaiselle tasolle on riittävästi perusteltu.

55 Edellä esitetystä seuraa, että käsiteltävän kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

– Kanneperusteen toinen osa, joka koskee AFR:lle myönnettyjen ennakkojen tarkastelusta yhtenä kokonaisuutena johtuvaa perustelujen puuttumista

56 Ensiksi on korostettava, että komissio on kyllä erottanut toisistaan kyseiset kaksi yhtäältä NPDC:n alueen ja toisaalta CADin myöntämää takaisin maksettavaa ennakkoa riidanalaisen päätöksen 17 perustelukappaleessa tehdyssä kyseessä olevien tukitoimien esittelyssä.

57 Toiseksi on todettava, että vaikka riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappaleessa viitattiin yhdessä myönnettyyn ”takaisin maksettavaan lainaan”, tämän seikan ei voida katsoa merkitsevän perustelujen puuttumista. Riidanalaisen päätöksen 17 perustelukappaleessa nimittäin täsmennettiin myös, että CADin myöntämän ennakon edellytyksenä oli Ranskan viranomaisten komissiolle toimittamien tietojen mukaan, että NPDC:n alue myöntää vastaavan takaisin maksettavan ennakon samoilla ehdoilla.

58 Kolmanneksi se seikka, että komissio tarkasteli riidanalaisessa päätöksessä yhdessä kyseisten ennakkojen luokittelua valtiontueksi, niiden määrän määrittämistä ja niiden soveltumista yhteismarkkinoille, ei voi merkitä itsessään perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä. Koska ennakot oli nimittäin myönnetty yhtäältä samoin ehdoin korkoprosentin, takaisinmaksutapojen ja vakuuksien puuttumisen osalta ja toisaalta samalle tuensaajalle, yhteinen perustelu vastasi käsiteltävässä asiassa perusteluvelvollisuuden tarkoitusta, toisin sanoen tarvetta esittää selkeästi ja yksiselitteisesti toimielimen – päätöksentekijän – päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi harjoittaa valvontaansa.

59 Näin ollen esillä olevan kanneperusteen toinen osa on hylättävä.

60 Edellä esitetyn perusteella asian T-279/08 toinen kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä, on hylättävä kokonaisuudessaan.

3. *Asian T-267/08 toinen kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien ja kontradiktorisen periaatteen, yhdenvertaisuusperiaatteen, hyvän hallinnon periaatteen, jäsenvaltioiden perustuslaillisen identiteetin kunnioittamista koskevan periaatteen sekä luottamuksensuojan loukkaamista, ja asian T-279/08 ensimmäinen kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien ja kontradiktorisen periaatteen loukkaamista*

a) Asianosaisten lausumat

61 NPDC:n alue korostaa, että puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen missä tahansa menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja joka saattaa johtaa tälle vastaiseen toimeen, on valtiontukia koskevien menettelyjen yhteydessä välttämätöntä, ei pelkästään päätöksen adressaatin vaan myös tuen myöntäneen yhteisön hyväksi. Komissio ei ole kuitenkaan kääntynyt tuen myöntämisestä päättäneen NPDC:n alueneuvoston pysyvän komitean puoleen eikä kyseisen alueneuvoston puheenjohtajan puoleen, jolla on toimivalta päättää sen täytäntöönpanosta. Ranskan tasavalta ei ole myöskään osoittanut selvityspyyntöä näille alueneuvoston valituille viranomaisille, kun yhteyttä on pidetty ainoastaan viimeksi mainitun hallintoviranomaisiin. NPDC:n alueen päättävillä tai hallinnollisilla viranomaisilla ei ole myöskään ollut mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin eivätkä ne olleet menettelyn asiakirjojen, Ranskan tasavallan huomautusten tai komission esittämien kysymysten adressaatteja riidanalaisen tuen osalta. Komission olisi pitänyt joko kääntyä suoraan NPDC:n alueen puoleen tai pyytää Ranskan tasavaltaa kääntymään virallisesti sen laillisen edustajan eli alueneuvoston puheenjohtajan puoleen, jotta tämä ilmoittaisi komissiolle huomautuksensa.

62 Komissio on näin menetellessään jättänyt noudattamatta hyvää hallintoa ja jäsenvaltioiden perustuslaillisen identiteetin kunnioittamista koskevaa periaatetta, kun se on loukannut alueellisten yhteisöjen hallinnollista autonomiaa, joka on taattu 4.10.1958 annetussa Ranskan perustuslaissa.

63 Sillä, ettei muodollista tutkintamenettelyä ole aloitettu uudelleen ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä, vaikka siinä turvaudutaan tuen määrän laskentamenetelmään, joka on erilainen kuin alkuperäisessä päätöksessä käytetty menetelmä, loukataan myös puolustautumisoikeuksia, NPDC:n alueen tiedonsaantioikeutta osapuolena, jota asia koskee, sekä sen oikeutta tulla kuulluksi. Ranskan tasavallan puolustautumisoikeuksia on myös loukattu.

64 Lisäksi se, ettei komissio nojaudu riidanalaisessa päätöksessä pelkästään uusiin seikkoihin vaan myös Ranskan viranomaisten sille toimittamien asiakirjojen väitettyyn puutteellisuuteen AFR:n täytäntöön paneman tervehdyttämissuunnitelman osalta, loukkasi luottamuksensuojan periaatetta. Oikeuskäytännön mukaan tämä periaate edellyttää, ettei komissio perusta lopullista päätöstään sellaisten tietojen puuttumiseen, joita asianosaiset eivät ole voineet katsoa väliaikaisessa päätöksessä olevien mainintojen vuoksi olleensa velvollisia toimittamaan komissiolle. Nyt käsiteltävissä asioissa ei ole edes ollut väliaikaista päätöstä, koska komissio on rajoittunut korvaamaan riidanalaisella päätöksellä alkuperäisen päätöksen ilman vähäisimpiäkään muodollisuuksia ja täysin salassa. Näin ollen NPDC:n alue sen enempää kuin Ranskan tasavaltakaan eivät ole voineet esittää tietoja, joiden toimittaminen olisi saattanut näyttää niistä tarpeelliselta.

65 Komissio on myös loukannut yhdenvertaisuusperiaatetta niiden osapuolten välillä, joita tuki koskee, koska menettelyn aloittamiseen johtaneen kantelun tekijää pidetään SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisena osapuolena, jota asia koskee, kun taas kantelussa tarkoitetun tuen myöntänyttä alueellista yhteisöä pidetään ainoastaan kolmantena osapuolena, jolla ei ole oikeutta osallistua menettelyyn.

66 CAD moittii komissiota siitä, ettei se ole kuullut sitä, NPDC:n aluetta eikä AFR-yhtiötä, vaikka oikeuskäytännön mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen edellyttää, että niille, joita asia koskee, annetaan mahdollisuus esittää näkemyksensä ja ottaa kantaa unionin hallinnon antamiin asiakirjoihin kyseessä olevaa menettelyä

koskevan sääntelyn puuttumisesta huolimatta. Pelkästään Ranskan tasavallan kuuleminen ei ole riittävää.

67 Se katsoo myös, että on varmistettava, että väitetiedoksianto oli laadittu riittävän selkein ilmauksin, jotta ne, joita asia koskee, voivat tosiasiallisesti saada tiedon siitä, mihin toimintaan komissio väitti niiden syyllistyneen.

68 CAD lisää, että komissio on loukannut puolustautumisoikeuksia, kontradiktorista periaatetta ja oikeutta tulla kuulluksi, koska muodollista tutkintamenettelyä ei aloitettu uudelleen ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä. Sille ei annettu mahdollisuutta esittää näkemyksiään, koska komissio ei ilmoittanut sille riidanalaisten ennakkojen uudelleentarkastelusta ja alkuperäisen päätöksen perustelemiseksi käytetystä tuen laskentamenetelmästä poikkeavan menetelmän käytöstä.

69 Komissio kiistää kantajien väitteiden paikkansapitävyyden.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

70 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen missä tahansa menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja joka saattaa päättyä tälle vastaiseen päätökseen, on unionin oikeuden perustavanlaatuinen periaate, jota on noudatettava nimenomaisten säännösten tai määräysten puuttumisesta huolimatta. Tämä periaate edellyttää, että sille, jota asia koskee, on annettava jo hallinnollisen menettelyn aikana mahdollisuus esittää näkemyksensä komission esittämien tosiseikkojen, väitteiden ja olosuhteiden paikkansapitävyydestä ja merkityksestä (ks. asia 234/84, Belgia v. komissio, tuomio 10.7.1986, Kok., s. 2263, Kok. Ep. VII, s. 717,

27 kohta ja asia T-65/96, Kish Glass v. komissio, tuomio 30.3.2000, Kok., s. II-1885, 32 kohta).

71 Valtiontukia myöntäneiden alueyhteisöjen oikeuksien osalta on korostettava, että valtiontukia koskeva hallinnollinen menettely aloitetaan ainoastaan kyseistä jäsenvaltiota vastaan. Ainoastaan asianomainen jäsenvaltio, jolle riidanalainen päätös on osoitettu, voi siis vedota varsinaisiin puolustautumisoikeuksiin (asia T-291/06, Operator ARP v. komissio, tuomio 1.7.2009, Kok., II-2275, 35 kohta). Kantajien kaltaisia tukia myöntäviä alueyhteisöjä sekä tuensaajayrityksiä ja niiden kilpailijoita pidetään tässä menettelyssä ainoastaan SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina osapuolina, joita asia koskee (ks. vastaavasti asia T-158/96, Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 16.12.1999, Kok., s. II-3927, 42 kohta).

72 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission on SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisessa tutkintavaiheessa varattava niille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa (asia C-198/91, Cook v. komissio, tuomio 19.5.1993, Kok., s. I-2487, 22 kohta; asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok., s. I-3203, 16 kohta ja asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok., s. I-1719, 59 kohta).

73 Tästä velvollisuudesta on todettu oikeuskäytännössä, että ilmoituksen julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä on asianmukainen keino ilmoittaa menettelyn aloittamisesta kaikille niille, joita asia koskee (asia 323/82, Intermills v. komissio, tuomio 14.11.1984, Kok., s. 3809, Kok. Ep. VII, s. 667, 17 kohta), ja että tiedonannolla pyritään ainoastaan saamaan niiltä, joita asia koskee, kaikki sellaiset tiedot, jotka voivat auttaa komissiota sen tulevassa tutkinnassa (asia 70/72, komissio v. Saksa, tuomio 12.7.1973, Kok., s. 813, Kok. Ep. II, s. 117, 19 kohta ja asia T-266/94, Skibsværftsforeningen ym. v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok., s. II-1399, 256 kohta).

74 Tämän oikeuskäytännön mukaan niiden, joita asia koskee, tehtävänä on pääasiallisesti toimia komission tiedonlähteenä SEUT 108 artiklan 2 kohdan nojalla aloitetussa hallinnollisessa menettelyssä. Näin ollen niillä, joita asia koskee, on ainoastaan oikeus osallistua hallinnolliseen menettelyyn siinä määrin kuin yksittäistapaukseen liittyvissä olosuhteissa on tarkoituksenmukaista, eivätkä ne suinkaan voi vaatia sellaisia puolustautumisoikeuksia, jotka on myönnetty niille henkilöille, joita vastaan menettelyä käydään (yhdistetyt asiat T-371/94 ja T-394/94, British Airways ym. v. komissio, tuomio 25.6.1998, Kok., s. II-2405, 59 ja 60 kohta ja yhdistetyt asiat T-228/99 ja T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen v. komissio, tuomio 6.3.2003, Kok., s. II-435, 125 kohta).

75 Näin ollen ne, joita asia koskee, eivät voi vedota hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen sillä perusteella, että komissio ei ole kehottanut niitä henkilökohtaisesti esittämään huomautuksiaan tukea koskevasta tutkintamenettelystä (asia T-354/99, Kuwait Petroleum (Nederland) v. komissio, tuomio 31.5.2006, Kok., s. II-1475, 82 kohta). Komissiolla ei ole myöskään velvollisuutta toimittaa niille, joita asia koskee, asianomaisen jäsenvaltion hallitukselta saamiaan huomautuksia tai tietoja.

76 Nyt käsiteltävissä asioissa kantajat korostavat, että komissio on loukannut niiden puolustautumisoikeuksia, kontradiktorista periaatetta ja oikeutta hyvään hallintoon ensinnäkin, koska se ei ole lähettänyt niille suoraan selvityspyyntöä eikä pyytänyt Ranskan tasavaltaa kääntymään niiden laillisen edustajan puoleen, jotta tämä esittäisi huomautuksensa, toiseksi, koska se ei ole antanut niille mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin, ja kolmanneksi, koska ne eivät olleet menettelyasiakirjojen, Ranskan tasavallan huomautusten tai komission esittämien kysymysten adressaatteja riidanalaisten tukien osalta.

77 CAD korostaa myös, että sen omien puolustautumisoikeuksien lisäksi NPDC:n alueen ja tuensaajan AFR:n puolustautumisoikeuksia on loukattu, koska niille ei ole annettu tilaisuutta esittää huomautuksiaan. Tästä on todettava, että CADilla on oikeussuojan tarve ainoastaan omiin menettelyllisiin oikeuksiinsa pääsemiseksi (ks. analogisesti

asia T-41/00, British American Tobacco International (Holdings) v. komissio, määräys 30.4.2001, Kok., s. II-1301, 18 ja 19 kohta sekä asia T-411/06, Sogelma v. AER, tuomio 8.10.2008, Kok., s. II-2771, 101 kohta). Koska CADilla ei ole oikeussuojan tarvetta NPDC:n alueen ja tuensaajan puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen osalta, kyseisten oikeuksien loukkaamista koskevaa väitettä ei voida ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin sen on esittänyt CAD.

78 Edellä 70–75 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että kantajien kaltaiset osapuolet, joita asia koskee, eivät voi vedota puolustautumisoikeuksiin sinänsä, vaan niillä on ainoastaan oikeus tulla kuulluiksi ja osallistua menettelyyn siinä määrin kuin yksittäistapaukseen liittyvissä olosuhteissa on tarkoituksenmukaista. Puolustautumisoikeuksien, kontradiktorisen periaatteen ja hyvää hallintoa koskevan oikeuden loukkaamista, johon kantajat vetoavat, on näin ollen tarkasteltava yksinomaan sillä perusteella, onko kantajien oikeutta tulla kuulluiksi ja osallistua menettelyyn loukattu.

79 Tältä osin on todettava, että komissio on ilmoittanut menettelyn aloittamisesta kaikille niille, joita asia koskee, julkaisemalla Euroopan unionin virallisessa lehdessä 24.10.2007 EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen huomautusten esittämistä koskevan kehotuksen, joka koskee Ranskan tasavallan AFR:n hyväksi toteuttamaa ilmoittamatta jätettyä valtiontukea koskevaa menettelyä ja joka käsittää aloittamispäätöksen ja sen tiivistelmän julkaisemisen.

80 CADin väitteestä, jonka mukaan väitetiedoksiannon sanamuoto ei ollut riittävän selkeästi muotoiltu, jotta ne, joita asia koskee, olisivat tosiasiallisesti voineet saada tiedon siitä, mihin toimintaan komissio väitti niiden syyllistyneen, on muistutettava, että [EY 88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 6 artiklan mukaan silloin, kun komissio päättää aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn, menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä voidaan rajoittua esittämään asiaan liittyvät oikeudelliset seikat ja tosiseikat lyhyesti, komission alustava arvio kyseisen valtion

toimenpiteen tukiluonteesta ja syyt, joiden johdosta on syytä epäillä toimenpiteen soveltuvuutta yhteismarkkinoille (yhdistetyt asiat T-269/99, T-271/99 ja T-272/99, Diputación Foral de Guipúzcoa ym. v. komissio, tuomio 23.10.2002, Kok., s. II-4217, 104 kohta ja yhdistetyt asiat T-309/04, T-317/04, T-329/04 ja T-336/04, TV 2/Danmark ym. v. komissio, tuomio 22.10.2008, Kok., s. II-2935, 138 kohta).

81 Menettelyn aloittamispäätöksen on siis mahdollistettava asianomaisten osapuolten tehokas osallistuminen muodolliseen tutkintamenettelyyn, jonka aikana niillä on mahdollisuus esittää perustelunsa. Tähän riittää se, että osapuolet tuntevat ne syyt, joiden perusteella komissio on päätynyt katsomaan toistaiseksi, että kyseinen toimenpide saattaa olla yhteismarkkinoille soveltumaton uusi tuki (yhdistetyt asiat T-195/01 ja T-207/01, Government of Gibraltar v. komissio, tuomio 30.4.2002, Kok., s. II-2309, 138 kohta ja edellä 80 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat Diputación Foral de Guipúzcoa ym. v. komissio, tuomion 105 kohta).

82 Nyt käsiteltävissä asioissa komissio on menettelyn aloittamispäätöksessä esittänyt selkeästi syyt, joiden perusteella se on toistaiseksi päätellyt, että kyseessä olevat takaisin maksettavat ennakot olivat valtiontukea (aloittamispäätöksen 8–15 perustelukappale), sekä syyt, joiden vuoksi se on katsonut, että oli olemassa epäilyjä näiden tukien soveltuvuudesta yhteismarkkinoille (mainitun päätöksen 16–20 perustelukappale).

83 Lisäksi NPDC:n alueen ja CADin väitteestä, joka koskee sitä, ettei muodollista tutkintamenettelyä ole aloitettu uudelleen alkuperäisen päätöksen peruuttamisen jälkeen, on todettava, että oikeuskäytännön mukaan menettelyä, jonka tarkoituksena on lainvastaisen toimen korvaaminen, voidaan jatkaa juuri siitä ajankohdasta, jolloin lainvastaisuus tapahtui, eikä komissio ole velvollinen aloittamaan uudelleen menettelyä tätä nimenomaista ajankohtaa aikaisemmasta vaiheesta (ks. vastaavasti C-458/98 P,

Industrie des poudres sphériques v. neuvosto, tuomio 3.10.2000, Kok., s. I-8147, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia T-301/01, Alitalia v. komissio, tuomio 9.7.2008, Kok., s. II-1753, 99 ja 142 kohta). Nyt käsiteltävissä asioissa alkuperäisen päätöksen peruuttamiseen johtanut perustelujen puutteellisuus ei kohdistu menettelyn aloittamisen aikaan, jota ei rasita mikään lainvastaisuus. Koska komissiolla oli käytettävissään tarvittavat tiedot edellä 12 kohdassa mainitussa asiassa Biria annetun tuomion edellyttämään uuteen analyysiin riskipreemion määrittämisen osalta, sillä ei siis ollut velvollisuutta aloittaa uudelleen asian tutkintaa.

84 Koska kantajien oikeutta tulla kuulluiksi ja osallistua menettelyyn on kunnioitettu alkuperäistä päätöstä tehtäessä, tämän päätöksen peruuttaminen puutteellisten perustelujen vuoksi ja sen korvaavan uuden päätöksen tekeminen eivät siis edellyttäneet muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista uudelleen. Lisäksi, vaikka oletettaisiin, että NPDC:n alueen esittämä Ranskan tasavallan puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva väite voitaisiin ottaa tutkittavaksi, on todettava, ettei se ole esittänyt mitään sellaista seikkaa, joka olisi omiaan osoittamaan, että se, ettei muodollista tutkintamenettelyä ole aloitettu uudelleen, merkitsisi tällaista loukkaamista.

85 AFR:n hyväksymiä tervehdyttämistoimenpiteitä koskevien täydentävien tietojen lisääminen riidanalaiseen päätökseen ei voi saattaa kyseenalaiseksi tätä toteamusta. Kuten komissio korostaa, tällaisella lisäämisellä pyritään vastaamaan yksityiskohtaisemmin kantajien kanteidensa yhteydessä kehittelemiin väitteisiin. Näin ollen ei voida väittää, että täydentävien tietojen lisääminen loukkaa kantajien oikeutta tulla kuulluiksi, koska tämä lisäys on päinvastoin omiaan osoittamaan, että tätä oikeutta kunnioitetaan. Joka tapauksessa kantajat eivät esitä yhtään seikkaa, jonka huomioon ottaminen komission toimesta näyttäisi olevan omiaan muuttamaan johtopäätöstä, johon komissio on päätynyt riidanalaisessa päätöksessä. Jotta tällainen puolustautumisoikeuksien loukkaaminen johtaisi kumoamiseen, vaaditaan kuitenkin, että menettely olisi johtanut erilaiseen lopputulokseen, jos sääntöjenvastaisuutta ei olisi tapahtunut (asia 259/85, Ranska v. komissio, tuomio 11.11.1987, Kok., s. 4393, 12 ja 13 kohta ja asia C-301/87, Ranska v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok., s. I-307, 30 ja 31 kohta).

86 Edellä esitetystä seuraa, että komissio ei ole loukannut kantajien oikeutta tulla kuulluiksi ja osallistua menettelyyn eikä oikeutta hyvään hallintoon eikä kontradiktorista periaatetta.

87 NPDC:n alueen väite, joka koskee yhdenvertaisuusperiaatteen loukkaamista, on myös hylättävä. Valtiontukien valvontaa koskevissa asioissa kantajien kaltaisilla alueyhteisöillä, jotka myöntävät tukia, on nimittäin samat menettelylliset oikeudet kuin mahdollisilla kantelijoilla. Viimeksi mainittuja pidetään tässä menettelyssä ainoastaan osapuolina, joita asia koskee ja joita komissiolla ei ole velvollisuutta kuulla kontradiktorisessa menettelyssä (edellä 72 kohdassa mainittu asia komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomion 59 kohta ja asia T-95/03, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid ja Federación Catalana de Estaciones de Servicio v. komissio, tuomio 12.12.2006, Kok., s. II-4739, 140 kohta).

88 Lisäksi NPDC:n alueen väitteestä, joka koskee jäsenvaltioiden perustuslaillisen identiteetin kunnioittamista, on todettava, ettei ole mahdotonta, että alueyhteisöllä on sellainen oikeudellinen ja tosiasiallinen asema, jonka johdosta se on jäsenvaltion keskushallintoon nähden riittävän itsenäinen, jotta sen toteuttamien toimenpiteiden osalta ratkaiseva rooli sen poliittisen ja taloudellisen ympäristön määrittämisessä, jossa yritykset toimivat, on juuri mainitulla alueyhteisöllä eikä keskushallinnolla (asia C-88/03, Portugali v. komissio, tuomio 6.9.2006, Kok., s. I-7115, 58 kohta ja yhdistetyt asiat C-428/06-C-434/06, Unión General de Trabajadores de la Rioja ym., tuomio 11.9.2008, Kok., I-6747, 48 kohta). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valtiontukien valvontamenettelyssä muilla osapuolilla, joita asia koskee, kuin kyseessä olevalla jäsenvaltiolla on ainoastaan edellä 74 kohdassa todettu asema. Näin ollen ne eivät voi itse vaatia, että komission olisi kuultava niitä samalla kontradiktorisella tavalla kuin sen on kuultava kyseessä olevaa jäsenvaltiota (yhdistetyt asiat C-74/00 P ja C-75/00 P, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 24.9.2002, Kok., I-7869, 82 kohta). Tämä väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.

89 Lopuksi on todettava, että NPDC:n alueen esittämä väite, joka koskee luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista (ks. edellä 64 kohta), ei ole myöskään vakuuttava.

90 Oikeuskäytännön mukaan komission on valtiontukea koskevassa tutkintamenettelyssä otettava huomioon perusteltu luottamus, joka asianosaisille on voinut syntyä maininnoista, jotka sisältyvät komission päätökseen aloittaa riidanalaisten tukien tutkintamenettely (asia T-6/99, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi v. komissio, tuomio 5.6.2001, Kok., s. II-1523, 126 kohta). Näin ollen komissio ei saa perustaa lopullista päätöstään sellaisten seikkojen esittämättä jättämiseen, joita ne, joita asia koskee, eivät ole voineet katsoa näiden mainintojen vuoksi olleensa velvollisia toimittamaan komissiolle (asia T-25/04, González y Díez v. komissio, tuomio 12.9.2007, Kok., s. II-3121, 125 kohta).

91 Nyt käsiteltävissä asioissa menettelyn aloittamista koskevan päätöksen 18 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”Komissio epäilee tässä vaiheessa, täyttyvätkö suuntaviivoissa määritellyt rakenneuudistustuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevat edellytykset. Komissio katsookin, että

– Ranskan viranomaiset eivät esittäneet sille rakenneuudistussuunnitelmaa suuntaviivojen 34–37 kohdan mukaisesti,

– komission tiedossa ei ole vastasuoritteita, joilla estettäisiin kilpailun kohtuuton vääristyminen tuen myöntämisen seurauksena (suuntaviivojen 38–42 kohta).”

92 Menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen sisältyy siis seikkoja, jotka osoittavat, että komissio epäili kyseessä olevien toimenpiteiden yhteensoveltuvuutta, kun otetaan huomioon, että yhteisön suuntaviivoista valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annetun komission tiedonannon (EUVL C 244, s. 2; jäljempänä suuntaviivat) 34–37 kohdan mukainen rakenneuudistussuunnitelma puuttui.

93 Asianomaiset osapuolet ja Ranskan tasavalta tiesivät siis, että niiden tehtävänä oli osoittaa tällaisen rakenneuudistussuunnitelman olemassaolo – mikä oli edellytyksenä tuen myöntämiselle – jotta myönnettyä tukea pidettäisiin yhteismarkkinoille soveltuvana. Tältä osin ei siis ole loukattu luottamuksensuojan periaatetta.

94 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että nyt käsitellyt kanneperusteet on hylättävä kokonaisuudessaan.

4. *Asian T-267/08 kolmas kanneperuste, joka koskee ilmeistä arviointivirhettä siltä osin, ettei tuen myöntäjän oikeudellista erityisluonnetta otettu huomioon*

a) Asianosaisten lausumat

95 NPDC:n alue korostaa, että CADin julkisena laitoksena AFR:lle myöntämää tukea koskevien perustelujen puuttuminen paljastaa virheen riidanalaisen päätöksen perustelujen paikkansapitävyydessä. Koska komissio on katsonut virheellisesti, että tuen ovat myöntäneet CADiin kuuluvat kunnat, se ei ole ottanut huomioon tuen myöntäjän oikeudellista erityisluonnetta. Se on jättänyt lausumatta myönnetyn tuen

toisesta puolikkaasta, jonka erityistä rahoitustapaa ei tutkittu, vaikka tuen vaikutukset eivät ole erotettavissa sen rahoitustavasta.

96 Komissio vaatii, että NPDC:n alueen väitteet on hylättävä.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

97 Aivan aluksi on korostettava, että koska alkuperäinen päätös on peruutettu, kantaja ei voi tehokkaasti väittää, että sitä rasittaa ilmeinen arviointivirhe, joka koskee yhden tukien myöntäjän yksilöintiä. Toisaalta – olettaen, että tämä väite esitetään myös riidanalaista päätöstä vastaan – komissio ei ole tehnyt kyseisessä päätöksessä ilmeistä arviointivirhettä, koska se on katsonut erityisesti päätöksen 16, 17 ja 27 perustelukappaleessa, että CAD oli yhteisö, joka oli myöntänyt toisen kahdesta riidanalaisesta takaisin maksettavasta ennakosta.

98 Edellisestä erillinen väite, jonka mukaan CADin myöntämän tuen erityistä rahoitustapaa ei ollut otettu huomioon, liittyy asian T-267/08 neljännen kanneperusteen ensimmäiseen osaan, ja sitä tarkastellaan kyseisessä yhteydessä.

99 Tästä seuraa, että väite, jonka mukaan CADin oikeudellista erityisluonnetta ei otettu huomioon, on hylättävä perusteettomana.

5. *Asian T-267/08 neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka perustuu varojen alkuperää koskevaan arviointivirheeseen, ja asian T-279/08 neljäs kanneperuste, joka perustuu valtion varojen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen*

a) Asianosaisten lausumat

100 NPDC:n alue väittää, että komissio on tehnyt arviointivirheen kyseessä olevien varojen alkuperän osalta, koska nämä varat eivät ole peräisin CADiin kuuluvilta kunnilta, kuten komissio väittää riidanalaisessa päätöksessä, vaan itse CADilta, joka on kuntien välistä yhteistyötä varten luotu julkinen laitos. Näin ollen komissio on katsonut virheellisesti, että CADin myöntämä ennakko oli peräisin valtion varoista, vaikka kuntayhtymällä on omia varoja. Kyseiset varat perustuvat osaksi pakollisiin maksuihin, jotka ovat luonteeltaan veroja tai veronluonteisia maksuja, ja ne ovat peräisin myös luonteeltaan taloudellisista palveluista, joita nämä julkiset laitokset tarjoavat.

101 NPDC:n alue korostaa nojautuen Ranskan alueyhteisöistä annetun koodeksin (code général des collectivités territoriales français) L. 4331-1–L. 4331-3 §:ään, jossa esitetään yksityiskohtaisesti alueiden käytettävissä olevat tulot, että sen itsensä myöntämä tuki oli myös peräisin varoista, jotka eivät olleet yksinomaan veroja tai veronluonteisia tuloja.

102 NPDC:n alue arvostelee komissiota myös siitä, että se on riidanalaisessa päätöksessä päätellyt, että AFR:lle myönnetyt ennakot johtuivat valtion toiminnasta, pelkästään siitä syystä, että alueyhteisöt olivat myöntäneet ne. Oikeuskäytännön mukaan komission on kuitenkin tarkasteltava tapauskohtaisesti vastuuta koskevaa perustetta, mitä se ei ole tehnyt, koska se on katsonut, että CADiin kuuluvat kunnat olivat myöntäneet kyseessä olevat ennakot.

103 CAD väittää, että kuntayhtymillä on käytettävissään hyvin paljon erilaisia varoja, joihin kuuluvat erilaisista veroista ja maksuista erilliset varat, kuten tulot niiden irtaimesta ja kiinteästä omaisuudesta, summat, jotka ne saavat julkishallinnoilta, yhdistyksiltä tai yksityisiltä vastikkeeksi suoritetusta palvelusta, ja niille annetuista lahjoituksista ja testamenttilahjoituksista saatu tuotto. Koska nämä tulot eivät johdu valtion lainsäädännössä säädetystä pakollisesta maksusta, ne eivät ole valtion varoja. Komission olisi pitänyt tarkastella takaisin maksettavan ennakon rahoittamiseen käytettyjen varojen alkuperää sen ratkaisemiseksi, oliko kyseinen ennakko otettu valtion varoista vai CADin muista varoista.

104 CAD korostaa lisäksi, että myönnetty takaisin maksettava ennakko ei ole sille lisäkustannus vaan tuleva tulo, koska kyseessä on rahalaina, jonka takaisinmaksu synnyttää korkotuloja 4,08 prosentin korkokannan mukaan, joka vastaa yhteisön viitekorkoa myöntämishetkellä.

105 Komissio vaatii, että esillä olevat kanneperusteet on hylättävä.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

106 Heti aluksi on syytä muistuttaa, että toimenpiteen määritteleminen EUT-sopimuksessa tarkoitetuksi tueksi edellyttää oikeuskäytännön mukaan sitä, että jokainen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa asetetuista neljästä kumulatiivisesta edellytyksestä täyttyy. Ensinnäkin on oltava kyse valtion toimenpiteestä tai valtion varoilla toteutetusta toimenpiteestä, toiseksi kyseisen toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kolmanneksi toimenpiteellä on annettava etua sille, joka on toimenpiteen kohteena, ja neljänneksi toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua (ks. asia C-169/08, Presidente del Consiglio dei Ministri, tuomio 17.11.2009, Kok., s. I-10821, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

107 Kantajat kiistävät esillä olevissa kanneperusteissaan, että ensimmäinen näistä kriteereistä, jonka mukaan, jotta etuja voidaan pitää SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, niiden on yhtäältä oltava suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyjä etuja ja toisaalta niiden on johduttava valtiosta (asia C-345/02, Pearle ym., tuomio 15.7.2004, Kok., s. I-7139, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia T-442/03, SIC v. komissio, tuomio 26.6.2008, Kok., s. II-1161, 93 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), täyttyisi.

108 On korostettava, että valtion myöntämän taikka valtion varoista myönnetyn tuen ei tarvitse olla kyseisen valtion keskushallinnon myöntämää. Tällaista tukea voivat myöntää yhtä hyvin keskusviranomaisten tason alapuolella toimivat alueviranomaiset. Keskusviranomaisten toimenpiteiden lisäksi myös alueellisten julkisyhteisöjen toimenpiteet voivat vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan muodostaa tuen silloin, kun SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät (asia 248/84, Saksa v. komissio, tuomio 14.10.1987, Kok., s. 4013, 17 kohta ja edellä 88 kohdassa mainittu asia Portugali v. komissio, tuomion 55 kohta). Toisin sanoen jäsenvaltioiden alueviranomaisten (hajautetun hallinnon, osavaltioiden, alueellisten tai muiden yksikköjen) niiden oikeudellisesta asemasta tai nimityksestä riippumatta toteuttamat toimenpiteet kuuluvat samalla tavalla kuin liittohallintoviranomaisten tai keskushallintoviranomaisten toteuttamat toimenpiteet SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, jos tämän määräyksen edellytykset täyttyvät (yhdistetyt asiat T-103/00 ja T-92/00, Diputación Foral de Álava ym. v. komissio, tuomio 6.3.2002, Kok., s. II-1385, 57 kohta).

109 Valtion varojen käsitteestä on syytä muistuttaa, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on todettu, että SEUT 107 artiklan 1 kohta koskee kaikkia rahoituskeinoja, joita julkinen sektori voi tosiasiallisesti käyttää tukeakseen yrityksiä, ilman että sillä seikalla olisi merkitystä, ovatko nämä varat pysyvästi julkisen sektorin varoja. Vaikka siis kyseistä toimenpidettä vastaavat summat eivät ole pysyvästi valtion omistuksessa, ne voidaan luokitella valtion varoiksi jo sillä perusteella, että ne ovat jatkuvasti valtion määräysvallan alaisia ja siis toimivaltaisten kansallisten viranomaisten käytettävissä (ks. vastaavasti asia C-83/98 P, Ranska v. Ladbroke Racing ja komissio,

tuomio 16.5.2000, Kok., s. I-3271, 50 kohta ja asia C-482/99, Ranska v. komissio, tuomio 16.5.2002, Kok., s. I-4397, 37 kohta).

110 Edellä 108 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että se seikka, että NPDC:n alue ja CAD – siis alueelliset yhteisöt – ovat myöntäneet ennakot keskushallinnon sijasta, ei sinänsä merkitse sitä, että nämä toimenpiteet eivät kuuluisi SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Näin ollen edellytys, jonka mukaan kyseessä olevien toimenpiteiden on johduttava valtiosta, täyttyy.

111 Lisäksi edellä 109 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että riidanalaisten toimenpiteiden mahdollinen rahoitus NPDC:n ja CADin omilla varoilla, jotka eivät ole luonteeltaan veroja tai veronluonteisia maksuja, ei voi myöskään ole peruste sille, ettei kyseisiä toimenpiteitä luokitella valtiontueksi. Ratkaiseva kriteeri valtion varoja koskevissa asioissa on nimittäin valtion määräysvallan alaisuus, ja SEUT 107 artiklan 1 kohta koskee kaikkia rahoituskeinoja, joita julkinen sektori voi tosiasiallisesti käyttää tukeakseen yrityksiä, riippumatta siitä, ovatko ne lähtöisin pakollisista maksuista vai eivät.

112 Lisäksi CADin väite, jonka mukaan myönnetty ennakko ei ole kustannus vaan tuleva tulo, koska kyseessä on rahalaina, jonka takaisinmaksu synnyttää korkotuloja, on hylättävä. Korot, joita yritys voi joutua maksamaan vastikkeeksi lainasta, eivät nimittäin voi aiheuttaa sitä, että kyseessä oleva yritys menettäisi täysin saamansa edun (ks. vastaavasti asia C-256/97, DM Transport, tuomio 29.6.1999, Kok., s. I-3913, 21 kohta). Tämä rasittaa CADin budjettia, koska CAD olisi voinut saada edullisemman tuottoprosentin, jos se olisi lainannut kyseisen summan tavanomaisilla markkinaehdoilla tai jos se olisi sijoittanut tai investoinut summan muulla tavoin. Tällaisessa tilanteessa tuki muodostuu niiden korkojen, jotka olisi maksettu, jos olisi sovellettu tavanomaisia markkinaehtoja vastaavaa korkoprosenttia, ja tosiasiallisesti maksettujen korkojen välisestä erotuksesta (asia T-16/96, Cityflyer Express v. komissio, tuomio 30.4.1998, Kok., s. II-757, 53 kohta). Sen arvioinnin lainmukaisuutta, jonka komissio on tehnyt tällaisen edun olemassaolosta tuensaajan osalta, kun otetaan huomioon

käytetty korkoprosentti ja AFR:n taloudellinen tilanne, tarkastellaan puolestaan asian T-267/08 viidennen kanneperusteen yhteydessä, joka perustuu AFR:n takaisin maksettavista ennakoista saamaa etua koskevaan arviointivirheeseen.

113 Lopuksi on korostettava, että koska alkuperäinen päätös on peruutettu, CAD ei voi tehokkaasti väittää, että sitä rasittaa yhden tuen myöntäjän yksilöinnissä tapahtunut virhe. Toisaalta – olettaen, että tämä väite esitettäisiin myös riidanalaista päätöstä vastaan – komissio ei ole tehnyt mitään virhettä riidanalaisen toimenpiteen rahoitusta koskevassa analyysissä, koska se on katsonut nimenomaan riidanalaisen päätöksen 16, 17 ja 27 perustelukappaleessa, että CAD oli yhteisö, joka oli myöntänyt toisen kahdesta riidanalaisesta palautettavasta ennakosta.

114 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että asian T-267/08 neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee arviointivirhettä varojen alkuperän osalta, ja asian T-279/08 neljäs kanneperuste, joka perustuu valtion varojen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen, on hylättävä.

6. *Asian T-267/08 neljännen kanneperusteen toinen osa, jonka mukaan AFR on luokiteltu virheellisesti vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, ja asian T-279/08 kolmas kanneperuste, joka perustuu vaikeuksissa olevan yrityksen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen*

a) Asianosaisten lausumat

115 NPDC:n alue korostaa, että komissio on tehnyt arviointivirheen luokitellessaan AFR:n vaikeuksissa olevaksi yritykseksi suuntaviivojen 10 kohdan a alakohdassa ja toissijaisesti kyseisten suuntaviivojen 11 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä.

116 Komissio on rajoittanut AFR:n luokittelua suuntaviivojen 10 kohdan a alakohdassa tarkoitetuksi vaikeuksissa olevaksi yritykseksi koskevan tarkastelunsa AFR:n taloudellisiin tuloksiin, jotka sisältyvät riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleessa esitettyyn taulukkoon ja jotka kattavat 31.12.2001 ja 31.12.2004 välisen ajanjakson, vaikka tuki on myönnetty 4.7.2005. Komissio ei ole ottanut huomioon AFR:n laatiman elvytyssuunnitelman ensimmäisiä positiivisia tuloksia, jotka olivat kuitenkin havaittavissa jo vuoden 2005 ensimmäisellä vuosipuoliskolla ennakkoa myönnettäessä. Liikevaihto oli siten 45 miljoonaa euroa 31.12.2005, toisin sanoen lähes kaksinkertainen edellisen tilikauden liikevaihtoon nähden, joka oli 22,7 miljoonaa euroa. Tappioiden määrä, joka oli 14,3 miljoonaa euroa 31.12.2003, oli laskenut 8,1 miljoonaan euroon 31.12.2005. Kaksitoista toimitussopimusta, joiden kokonaisarvo oli 61 608 790 euroa, oli tehty 4.3.2004 ja 30.6.2005 välisenä aikana. Näiden sopimusten yhteismäärä oli 31 805 650 euroa vuoden 2005 ensimmäisellä puoliskolla. Komissio ei ollut ottanut lainkaan huomioon tätä elvytysdynamiikkaa eikä sitä seikkaa, että vuoden 2004 liikevaihdon aleneminen johtui uudelleenasemointistrategiasta teknisimpien vaunujen markkinoilla, joilla syntyy runsaasti lisäarvoa.

117 Ranskan viranomaiset esittivät tämän rakenneuudistussuunnitelman komissiolle yksityiskohtaisesti 24.10.2006 päivätyssä kirjeessä. Jos komissio katsoi, ettei sillä ollut riittävästi tietoja sen sisällöstä, sen olisi pitänyt pyytää tältä osin lisätietoja niiden tutkintavaltuuksien mukaisesti, jotka sillä asetuksen N:o 659/1999 nojalla on. Komissio on yleisesti ottaen suorittanut yksipuolisen tutkinnan pyrkien hylkäämään kaikki seikat, jotka ovat omiaan osoittamaan, ettei AFR ollut enää vaikeuksissa oleva yritys takaisin maksettavia ennakkoja myönnettäessä.

118 NPDC:n alue korostaa, että se itse ja CAD ovat myöntäneet kyseessä olevat takaisin maksettavat ennakot kyseisen elvytysdynamiikan vuoksi, minkä osoittavat ne keskustelut, joita on tämän johdosta käyty sen päättävissä elimissä. Kun riidanalaiset ennakot todettiin riidanalaisessa päätöksessä yhteensoveltumattomiksi perustamissopimuksen määräysten kanssa, vaikka mainittujen ennakkojen tarkoituksena oli tukea innovatiivisen, tulevaisuuden tuotteita kehittelevän yrityksen kilpailukykyä, siinä ei noudatettu näkemyksiä, jotka kilpailuasioista vastaava komission jäsen toi esille

esitellessään 7.7.2008 säädöstekstin, josta tuli tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi [SEUT 107 artiklan ja SEUT 108 artiklan] mukaisesti 6.8.2008 annettu komission asetus (EY) N:o 800/2008 (EUVL L 214, s. 3) (jäljempänä yleinen ryhmäpoikkeusasetus), jonka tavoitteena on mahdollistaa jäsenvaltioille tukien myöntäminen työllisyyden, kilpailukyvyn ja ympäristön hyväksi ilman mitään komission myötävaikutusta.

119 NPDC:n alue väittää, ettei komissio ole suorittanut analyysiä siitä taloudellisesta ja kilpailullisesta ympäristöstä, jossa AFR toimi takaisin maksettavia ennakoita myönnettäessä, eikä erityisesti rautatie-maantiekuljetusalan kehitysnäkymistä. Se tukeutuu yhtäältä ”route roulante 2006” -nimisen yhdistyksen toteuttamaan 8.9.2005 päivättyyn tutkimukseen, josta ilmenee, että AFR voisi päästä mukaan hankkeeseen, joka koskee tavarankuljetusajoneuvojen kuljettamista rautateitse, erityisesti sen tuotteiden pienempien kustannusten vuoksi, ja toisaalta AFR:n toteuttamaan tutkimukseen, joka osoittaa, että kyseinen yritys on ponnistellut parantaakseen tuotteidensa teknistä laatua ja alentaakseen tuotantokustannuksia.

120 Komissio on sitä paitsi jättänyt ottamatta huomioon sen, että Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) on 5.11.2004 myönnetty AFR:lle 1,5 miljoonan euron suuruinen tuki, jonka ensimmäinen erä on maksettu marraskuussa 2005, mitä ei olisi voitu tehdä, jos olisi osoitettu, että AFR oli ominaisuuksiltaan unionin kilpailuoikeudessa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.

121 NPDC:n alueen mukaan komissio teki myös arviointivirheen luokitellessaan AFR:n toissijaisesti suuntaviivojen 11 kohdassa tarkoitetuksi vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, koska kaikkia merkityksellisiä seikkoja ei ollut otettu huomioon.

122 NPDC:n alue väittää lopuksi, että alkuperäisen päätöksen korvaaminen riidanalaisella päätöksellä vahvistaa sen, että komissio on tehnyt hallinnollisen menettelyn aikana

epätäydellisen arvioinnin siitä taloudellisesta ympäristöstä, jossa takaisin maksettavat ennakot myönnettiin. Riidanalaisen päätöksen tekeminen ei voi korjata alkuperäisen päätöksen lainvastaisuutta, koska komissio ei ole suorittanut merkityksellisten tosiseikkojen riittävän perusteellista ja yksityiskohtaista uutta tarkastelua ja koska se on rajoittunut ”tukkimaan” puutteellisen analyysin aukot.

123 CAD väittää, että komissio ei ole vaivautunut analysoimaan yleistä taloudellista ympäristöä, johon sen toimenpide sijoittui ja jolle oli luonteenomaista lukuisien metallurgian tuotannonalojen heikkous. Se korostaa, että NPDC:n alue oli luokiteltu tavoitteen 2 alueeksi rakennerahastoihin vuosien 2000 ja 2006 välisenä ajanjaksona sovellettavassa sääntelyssä, mikä tekee siitä alueen, jolla on rakenteellisia ongelmia, jotka edellyttävät sosioekonomisen uudelleenjärjestelyn tukemista julkisten tukien kautta.

124 CAD korostaa myös, että AFR:llä oli huomattavaa yritystoimintaa ennakkoa myönnettäessä. AFR esitti CADille toimitussopimuksia, jotka vastasivat 30 398 301 euron summaa kyseisenä ajanjaksona. Se ei näin ollen vastannut vaikeuksissa olevan yrityksen kriteereitä.

125 AFR-yritykselle oli laadittu rakenneuudistussuunnitelma, ja Ranskan viranomaiset olivat esittäneet sen komissiolle kahdessa kirjeessä, jotka oli päivätty 27.4. ja 24.10.2006. Tämä suunnitelma perustui erityisesti yhtiön uudelleenasemointiin teknisempien vaunujen markkinoilla, joilla syntyy runsaasti lisäarvoa. Tämä strategia selittää vuonna 2004 todetun liikevaihdon lyhytaikaisen alenemisen. Lisäksi tästä suunnitelmasta ilmenee yhtiön alijäämän supistuminen vuonna 2005, liikevaihdon kasvu 22,6 miljoonasta eurosta vuonna 2004 45 miljoonaan euroon vuonna 2005 ja tilauskirjassa olevat yli 70 miljoonan euron suuruiset tilaukset vuonna 2006. Jos komissio katsoi, ettei sillä ollut riittävästi tietoja tästä AFR:n toiminnan elpymisestä, sen olisi pitänyt pyytää tältä osin lisätietoja niiden tutkintavaltuuksien mukaisesti, jotka sillä asetuksen N:o 659/1999 nojalla on. Komissio on yleisesti ottaen suorittanut

yksipuolisen tutkinnan pyrkien hylkäämään kaikki seikat, jotka ovat omiaan osoittamaan, että AFR ei ollut enää vaikeuksissa oleva yritys takaisin maksettavia ennakkoja myönnettäessä.

126 Riidanalainen päätös olisi lisäksi saatettava vastaamaan rautatieyrityksille myönnettäviä valtion tukia koskevista yhteisön suuntaviivoista annettua komission tiedonantoa (EUVL 2008, C 184, s. 13; jäljempänä rautatieyrityksille myönnettäviä valtiontukia koskevat suuntaviivat), joissa suositellaan tiettyjä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa julkisten tukien myöntämistä rautatiealan yrityksille.

127 Lisäksi Ranskan oikeuskäytännön mukaan sen määrittäminen, onko yritys vaikeassa taloudellisessa tilanteessa vai ei, on mahdollista ainoastaan kauppa- ja yhtiörekisterin otteessa mainittujen tietojen avulla.

128 Komissio kiistää kantajien väitteiden paikkansapitävyyden.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

129 Aluksi on muistutettava, että komissiolla on SEUT 107 artiklan 3 kohdan nojalla laaja harkintavalta (asia 730/79, Philip Morris Holland v. komissio, tuomio 17.9.1980, Kok., s. 2671, 17 kohta ja asia C-372/97, Italia v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok., s. I-3679, 83 kohta).

130 Komissio voi tämän harkintavaltansa käyttämisessä ottaa silti käyttöönsä ohjeellisia sääntöjä käsiteltävänä olevassa tapauksessa sovellettavien suuntaviivojen kaltaisten toimenpiteiden avulla, siltä osin kuin nämä säännöt eivät poikkea EUT-sopimuksen määräyksistä. Kun komissio on toteuttanut tällaisen toimenpiteen, se on sitä sitova (ks. asia T-171/02, Regione autonoma della Sardegna v. komissio, tuomio 15.6.2005, Kok., s. II-2123, 95 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

131 Unionin yleisen tuomioistuimen on siis varmistettava, että komissio on noudattanut käyttöön ottamiaan sääntöjä (edellä 130 kohdassa mainittu asia Regione autonoma della Sardegna v. komissio, tuomion 77 kohta).

132 Jos komissio joutuu käyttäessään sille annettua laajaa harkintavaltaa, jota sen asettamat ohjeelliset säännöt tarvittaessa selkeyttävät, kuitenkin suorittamaan monitahoisia taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen arviointeja, niitä koskeva unionin yleisen tuomioistuimen valvonta on rajoitettua. Kyseisessä valvonnassa rajoitutaan tutkimaan, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, ettei tosiseikkoja ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin (ks. edellä 130 kohdassa mainittu asia Regione autonoma della Sardegna v. komissio, tuomion 78 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

133 On muistutettava, että vaikka unionin oikeudessa ei ole vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmää, komissio katsoo suuntaviivojen 9 kohdassa, että kyse on vaikeuksissa olevasta yrityksestä, ”jos yritys ei pysty omilla taikka omistajilta/osakkailta tai luotonantajilta saaduilla varoilla pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen toiminnan loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, jos viranomaiset eivät puutu tilanteeseen”.

134 Suuntaviivojen 10 kohdan a alakohdan mukaan yritys katsotaan ”periaatteessa” vaikeuksissa olevaksi yritykseksi ”sen koosta riippumatta”, jos kyse on yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu ”ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä pääomastaan

ja yli neljännes pääomasta on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana". Suuntaviivojen 10 kohdan c alakohdan nojalla näin on myös, jos yritys yhtiömuodosta riippumatta täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.

135 Suuntaviivojen 11 kohdan sisältö on seuraava:

"Vaikka mikään 10 kohdassa esitetyistä olosuhteista ei ole käsillä, yrityksen voidaan silti katsoa olevan vaikeuksissa, etenkin jos vaikeuksissa olevan yrityksen tavanomaiset merkit, kuten kasvavat tappiot, liikevaihdon supistuminen, varastojen kasvu, ylikapasiteetti, tulorahoituksen pienentyminen, lisääntyvä velkaantuminen, korkokustannusten nousu ja nettoarvon heikentyminen tai sen katoaminen, ovat nähtävissä. Yritys voi pahimmassa tapauksessa menettää maksukykynsä tai joutua maksukyvyttömyytensä vuoksi kansallisen lainsäädännön mukaiseen yleistäytäntöönpanomenettelyyn. Tällöin näitä suuntaviivoja sovelletaan tällaisen menettelyn yhteydessä yrityksen toiminnan jatkamiseen johtavaan tukeen. Yritys voidaan kuitenkin katsoa tukikelpoiseksi vasta kun on varmistettu, ettei yritys kykene saneeraukseen omilla taikka omistajiltaan/osakkailtaan tai markkinalähteistä saaduilla varoilla."

136 Nyt käsiteltävissä asioissa komissio on nojautunut pääasiallisesti suuntaviivojen 10 kohdan a alakohtaan luokitellakseen AFR:n vaikeuksissa olevaksi yritykseksi. Tältä osin se on korostanut, että AFR:n oma pääoma oli negatiivinen vuodesta 2001 alkaen eikä se tuenmyöntämisajankohtana ollut kyennyt muuttamaan suuntaa takaisin positiiviseksi. Komissio on nojautunut riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleeseen sisältyviin taloudellisiin tietoihin, joita kantajat eivät ole kyseenalaistaneet ja joista

ilmenee, että AFR:n oma pääoma oli negatiivinen 6,6 miljoonaa euroa 31.12.2001, 8,7 miljoonaa euroa 31.12.2002, 23 miljoonaa euroa 31.12.2003 ja 21,09 miljoonaa euroa 31.12.2004.

137 Toissijaisesti komissio on arvioinut riidanalaisen päätöksen 38 ja 39 perustelukappaleessa, että AFR täytti tuen myöntämisajankohtana suuntaviivojen 11 kohdassa esitetyn vaikeuksissa olevaa yritystä koskevan määritelmän edellytykset. Se nojautui siihen, että AFR:n liikevaihto oli jatkuvasti supistunut ja tappiollisuus oli jatkunut. Riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappaleeseen sisältyvistä taloudellisista tiedoista, joita kantajat eivät ole kyseenalaistaneet, ilmenee nimittäin, että AFR:n liikevaihto, joka oli 70 miljoonaa euroa 31.12.2001, 42 miljoonaa euroa 31.12.2002 ja 42,7 miljoonaa euroa 31.12.2003, oli ainoastaan 22,7 miljoonaa euroa 31.12.2004. Näistä tiedoista käy myös ilmi, että yhtiön nettotulos oli negatiivinen 10 500 000 euroa 31.12.2001, 2 083 746 euroa 31.12.2002, 14 270 634 euroa 31.12.2003 ja 11 589 620 euroa 31.12.2004.

138 Komissio on myös todennut riidanalaisen päätöksen 39 perustelukappaleessa, että tammikuusta 2004 alkaen AFR ei ollut kyennyt maksamaan 4,3 miljoonan euron sosiaaliturvamaksuja ja verovelkoja määräajan sisällä, ja tämän vuoksi sen oli pyydettävä lykkäystä ja järjestelyä näiden velkojen selvittämiseksi.

139 Komissio on lisäksi ottanut huomioon riidanalaisen päätöksen 40 perustelukappaleessa Ranskan viranomaisten esittämät seikat eli yhtäältä AFR:lle myönnetyt lainat (yksityisen pankin myöntämä käyttötilin ylitysoikeuden nosto ja sen asiakkailta saadut ennakkomaksut) ja toisaalta sen, että AFR oli saanut eräältä rahoituslaitokselta erilaisia takauksia. Komissio katsoi kuitenkin ensinnäkin, että AFR ei kyennyt selviytymään vaikeuksista omin varoin, kun otetaan huomioon sen oma negatiivinen pääoma, toiseksi, että AFR:n osakkeenomistaja ei kyennyt yksin varmistamaan tytäryhtiönsä selviytymistä huolimatta sille antamastaan tuesta, ja kolmanneksi, että edellä

mainitut lainat ja takaukset merkitsevät korkeintaan sitä, että AFR:llä oli edelleen kyky hankkia rajallinen määrä lyhytaikaista luottoa, mutta siitä ei voida päätellä, että AFR olisi voinut ratkaista vaikeutensa markkinalähtöisellä rahoituksella.

140 Lopuksi komissio on hylännyt riidanalaisen päätöksen 42 ja 43 perustelukappaleessa väitteen, jonka mukaan AFR:n tervehdyttämistoimenpiteet, joita on toteutettu vuodesta 2004 alkaen, olisivat alkaneet tuottaa positiivisia tuloksia takaisin maksettavien ennakoiden myöntämistä edeltäneinä kuukausina. Komissio on nimittäin katsonut, että esitetyt tulokset olivat vaatimattomia ja epävarmoja, että ne koskivat suhteellisen lyhyttä ajanjaksoa ja ettei niitä voitu pitää todellisina merkkeinä AFR:n taloudellisen tilanteen parantumisesta verrattuna vakavien vaikeuksien olemassaoloa osoittaviin seikkoihin, kuten negatiiviseen nettotulokseen ja negatiiviseen omaan pääomaan vuodesta 2001 lähtien.

141 Aivan aluksi on todettava, että komissio on perustellusti katsonut, että yrityksen, jonka oma pääoma ja nettotulos ovat negatiivisia, oletettiin olevan vaikeuksissa oleva yritys suuntaviivojen 11 kohdassa määriteltyjen kriteerien perusteella.

142 Niiden tietojen osalta, jotka komission olisi pitänyt kantajien mukaan ottaa huomioon, on todettava, että Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 27.4. ja 24.10.2006 päivätyissä kirjeissään AFR:n rakenneuudistustoimenpiteiden toteuttamisesta. Ne korostivat 24.10.2006 päivätyssä kirjeessään, että liikevaihdon supistuminen vuonna 2004 liittyi pyrkimykseen irrottautua ei-teknisten vaunujen markkinoista ja että suuntaus oli rohkaiseva vuodesta 2004 lähtien niin, että liikevaihto oli 45 miljoonaa euroa vuonna 2005 ja tilauskirjassa oli tilauksia yli 70 miljoonan euron arvosta vuoden 2006 lopussa.

143 AFR:n liikevaihto 31.12.2005 ja sen tilauskirjassa olevien tilausten määrä vuoden 2006 lopussa ovat kuitenkin seikkoja, jotka ovat tapahtuneet riidanalaisten ennakoiden 4.7.2005 tapahtuneen myöntämisen jälkeen. Oikeuskäytännössä tarkennetaan tältä osin selkeästi, että kysymys siitä, onko toimenpidettä pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, on ratkaistava kyseisen toimenpiteen toteuttamishetkellä vallinnut tilanne huomioon ottaen. Jos komissio ottaisi huomioon myöhemmät seikat, se suosisi näet sellaisia jäsenvaltioita, jotka jättävät noudattamatta velvollisuuttaan ilmoittaa suunnitteluvaiheessa sellaisesta tuesta, joka niillä on tarkoitus myöntää (ks. edellä 12 kohdassa mainittu asia Biria, tuomion 120 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

144 Lisäksi tuensaajayrityksen tilanteen paraneminen sen vuoden aikana, jolloin riidanalaiset toimenpiteet myönnettiin, ei vaikuta kyseisen yrityksen tilanteen arvioimiseen toimenpiteen myöntämishetkellä etenkään sen vuoksi, ettei voida pitää mahdottomana, että mainittujen toimenpiteiden myöntäminen on voinut vaikuttaa tähän kehitykseen (edellä 12 kohdassa mainittu asia Biria, tuomion 148 ja 170 kohta).

145 Näin ollen komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, kun se ei ole ottanut huomioon AFR:n liikevaihdon määrää 31.12.2005 eikä sen tilauskirjassa vuoden 2006 lopussa olleiden tilausten määrää.

146 Vuodesta 2004 alkaen toteutettujen AFR:n tervehdyttämistoimenpiteiden ensimmäisistä positiivista tuloksista, joihin kantajat vetoavat ja joita ovat AFR:n liikevaihdon kasvu vuoden 2005 ensimmäisellä vuosipuoliskolla, sen tappioiden supistuminen sekä 4.3.2004 ja 30.6.2005 välisenä ajanjaksona tehtyjen sopimusten määrä, on todettava, että komissio on perustellusti korostanut riidanalaisessa päätöksessä ja kirjelmissään, ettei mikään näistä seikoista, kun otetaan huomioon niiden vaatimaton luonne ja se tosiseikka, että ne koskevat suhteellisen lyhyttä ajanjaksoa, ollut omiaan kumoamaan olettamaa siitä, että AFR, jonka oma pääoma oli negatiivinen ja jonka tappiot olivat suuria vuodesta 2001 alkaen, oli riidanalaisia ennakoita myönnettäessä vaikeuksissa oleva yritys suuntaviivojen 11 kohdassa määriteltyjen kriteerien valossa. Sama koskee maantie–rautatiekuljetusten kehitysnäkymiä, joihin NPDC:n alue vetoaa, kun otetaan huomioon niiden sattumanvaraisuus ja epävarmuus. Tappioiden ja

rahoitusvelkojen määrät ovat perusteita, jotka ovat omiaan jo yksinään osoittamaan, että kyseessä on vaikeuksissa oleva yritys (ks. vastaavasti valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön vuoden 1999 suuntaviivojen (EYVL 1999, C 288, s. 2) osalta asia T-349/03, Corsica Ferries France v. komissio, tuomio 15.6.2005, Kok., s. II-2197, 191 kohta ja edellä 12 kohdassa mainittu asia Biria, tuomion 135 kohta).

147 Koska komissio pystyi tässä tilanteessa sillä olevien tietojen perusteella lausumaan AFR:n luokittelusta vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, sen ei ollut syytä määrätä Ranskan tasavaltaa toimittamaan sille muita tietoja (ks. vastaavasti edellä 45 kohdassa mainittu asia Ranska v. komissio, tuomio 22.3.2001, 28 kohta).

148 NPDC:n alueen väite, jonka mukaan komissio olisi jättänyt ottamatta huomioon tuen, jonka AFR oli saanut EAKR:sta marraskuussa 2005, on myös hylättävä. Tuen myöntäminen EAKR:sta, josta Ranskan viranomaiset ovat päättäneet rakennerahastoja koskevista yleisistä säännöksistä 21.6.1999 annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 1260/1999 (EYVL L 161, s. 1) johtuvan komission ja jäsenvaltioiden välisen vastuunjaon nojalla, ei voi nimittäin sitoa komissiota siltä osin kuin on kyse tämän tuen saajan luokittelusta vaikeuksissa olevaksi yritykseksi valtiontukiin sovellettavan unionin lainsäädännön perusteella.

149 Rautatieyrityksille myönnettäviä valtiontukia koskeviin suuntaviivoihin perustuvasta CADin väitteestä on todettava, ettei niitä sovelleta nyt käsiteltävissä asioissa, koska AFR ei vastaa yhteisön rautateiden kehittämisestä 29.7.1991 annetun neuvoston direktiivin 91/440/ETY 3 artiklassa (EYVL L 237, s. 25) annettua rautatieyritysten määritelmää.

150 CADin väitteestä, joka perustuu vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmää koskevaan Ranskan oikeuskäytäntöön, on todettava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeusjärjestyksessä ei pääsääntöisesti määritellä käsitteitä yhden tai useamman kansallisen oikeusjärjestyksen perusteella ilman nimenomaista mainintaa (ks. asia C-103/01, komissio v. Saksa, tuomio 22.5.2003, Kok., s. I-5369, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Suuntaviivoihin ei kuitenkaan sisälly mitään viittausta kansallisiin oikeusjärjestyksiin lukuun ottamatta maksukyvyttömyydestä johtuvan yleistäytäntöönpanomenettelyn määritelmää, josta ei ole kysymys nyt käsiteltävissä asioissa. Näin ollen ei ole syytä ottaa huomioon Ranskan oikeuskäytäntöä arvioitaessa sitä, onko komission riidanalaisessa päätöksessä suorittama AFR:n luokittelu vaikeuksissa olevaksi yritykseksi laillinen.

151 Sitä paitsi NPDC:n alueen luokittelu tavoitteen 2 alueeksi rakennerahastoihin vuosien 2000 ja 2006 välisenä ajanjaksona sovellettavassa lainsäädännössä, mihin CAD vetoaa, ei ole olennainen seikka, joka komission olisi pitänyt ottaa käsiteltävän asian olosuhteissa huomioon arvioidessaan, oliko AFR vaikeuksissa oleva yritys. Suuntaviivojen mukaan se, että vaikeuksissa oleva yritys sijaitsee tukialueella, on seikka, joka komission on otettava huomioon silloin, kun se arvioi rakenneuudistustuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Tämä ei kuitenkaan tarkoita millään lailla sitä, että kyseinen seikka on otettava huomioon kyseessä olevan yrityksen luonnehdinnassa vaikeuksissa olevaksi yritykseksi.

152 NPDC:n alueen väitteestä, joka koskee ryhmäpoikkeusasetuksen rikkomista, on todettava, että NPDC:n alue ei osoita, mitä tämän asetuksen säännöstä komissio olisi rikkonut tehdessään riidanalaisen päätöksen. Tämä väite on näin ollen hylättävä.

153 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, ettei komissio ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä luokitellessaan AFR:n vaikeuksissa olevaksi yritykseksi.

154 Asian T-267/08 neljännen kanneperusteen toinen osa, jonka mukaan AFR on luokiteltu virheellisesti vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, ja asian T-279/08 kolmas kanneperuste, joka perustuu vaikeuksissa olevan yrityksen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen, on näin ollen hylättävä.

7. *Asian T-267/08 viides kanneperuste, joka koskee arviointivirhettä AFR:n takaisin maksettavista ennakoista väitetysti saaman edun osalta*

a) Asianosaisten lausumat

155 NPDC:n alue korostaa, että SEUT 107 artiklassa tarkoitettua tukea on olemassa ainoastaan, jos kyseisten ennakkojen saaja ei olisi voinut saada ennakoiden takaisinmaksuun sovellettua korkoprosenttia samoilla ehdoilla luottomarkkinoilta. Nyt käsiteltävissä asioissa komissio ei ole kuitenkaan hyväksynyt Ranskan viranomaisten esittämiä seikkoja, jotka olivat omiaan osoittamaan, että AFR:llä oli riidanalaisten ennakkojen myöntämisajankohtana edelleen pankkien ja asiakkaidensa luottamus, kun otetaan huomioon ”erityistuotteet, joita erityiset rahoituslaitokset tarjosivat” luottomarkkina-analyysiä suorittamatta. Komissio ei siis ollut osoittanut, ettei AFR olisi voinut saada varoja markkinoilta samalla korolla tai NPDC:n alueen tai CADin hyväksymää korkoa lähellä olevalla korolla. Ei siis ole osoitettu, että riidanalaiset ennakot olisivat tuottaneet etua AFR:lle.

156 NPDC:n alue korostaa, ettei komissio ole osoittanut, miltä osin kantajat eivät ole käyttäytyneet nyt käsiteltävissä asioissa yksityisten sijoittajien tapaan. Riidanalaiset ennakot on myönnetty AFR:n elvytyssuunnitelman tukemiseksi ottaen huomioon sen kehitys- ja selviytymisnäkymät. AFR sai luottoja ja takauksia, jotka osoittivat sen liikekumppaneiden luottamusta, eikä komissio osoita, miltä osin AFR ei olisi voinut

näiden luottojen ja takauksien avulla turvautua markkinoihin kohtaamiensa vaikeuksien voittamiseksi.

157 Komissio kiistää NPDC:n alueen väitteiden paikkansapitävyyden.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

158 Sen arvioimiseksi, onko valtion toimenpidettä pidettävä tukena, on määritettävä, saako edunsaajayritys sellaista taloudellista etua, jota se ei olisi saanut normaaleissa markkinaolosuhteissa (asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok., s. I-3547, 60 kohta; edellä 74 kohdassa mainittu asia Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen v. komissio, tuomion 243 kohta ja asia T-163/05, Bundesverband deutscher Banken v. komissio, 3.3.2010, Kok., s. II-387, 35 kohta).

159 Tässä tarkoituksessa on olennaista soveltaa riidanalaisessa päätöksessä mainittua kriteeriä, joka perustuu saajayrityksen mahdollisuuksiin hankkia kyseiset rahamäärät pääomamarkkinoilta. Erityisesti on tutkittava, olisiko yksityinen sijoittaja toteuttanut kyseisen järjestelyn samoin edellytyksin (edellä 112 kohdassa mainittu asia Cityflyer Express v. komissio, tuomion 51 kohta).

160 Nyt käsiteltävissä asioissa on korostettava, että komissio on nojautunut riidanalaisen päätöksen 28 perustelukappaleessa toteamukseen, jonka mukaan AFR ei olisi voinut taloudellisen tilanteensa vuoksi saada lainamarkkinoilta rahoitusta yhtä edullisin ehdoin kuin kantajilta, koska riidanalaiset ennakot myönnettiin ilman minkäänlaisia takaisinmaksua koskevia vakuuksia, vaikka sovelletut korkoprosentit vastasivat ”tavanomaisin vakuuksin katettuja” lainoja. Rahoitusmarkkinoiden käytäntöä koskevasta

analyysistä, jonka eräs tilintarkastustoimisto toteutti vuonna 2004 komission lukuun (ks. edellä 49 ja 53 kohta) ja joka johti viitekorkoja koskevan vuoden 2008 tiedonannon antamiseen, seuraa, että tilanteessa, johon liittyy samanlainen riski kuin käsiteltävissä asioissa, toisin sanoen vaikeuksissa oleva yritys, jonka tarjoamat vakuudet ovat heikot, viitekorkoon lisätään 1 000 peruspistettä.

161 Komissio on sitä paitsi perustellusti hylännyt riidanalaisen päätöksen 29–32 perustelukappaleessa seikat, jotka Ranskan viranomaiset esittivät sen osoittamiseksi, että AFR:llä oli ennakkoja myönnettäessä edelleen pankkien ja asiakkaidensa luottamus. Yksityisen pankin myöntämä käyttötilin tilinylitysoikeuden nosto on – päinvastoin kuin kolmen vuoden aikana maksettavat riidanalaiset ennakot – hyvin lyhytaikainen laina, johon luotonantajat eivät sen vuoksi sovella samanlaista riskianalyysiä. Se, että luotonottaja voi saada lyhytaikaisen lainan, ei ole riittävä peruste sen arvioimiselle, voiko luotonottaja saada pitkäaikaisen lainan, jonka takaisin maksaminen riippuu luotonottajan selviytymiskyvystä. Asiakkailta saaduista ennakkomaksuista komissio toteaa lisäksi, että eräs rahoituslaitos antoi niihin liittyvän vastatakauksen, mikä tarkoittaa, että asiakkaat eivät ottaneet riskejä AFR:n taloudellisen tilanteen suhteen. Näin ollen niillä ei ollut syytä tehdä ennen ennakkomaksujen suorittamista yrityksen taloudellisesta toimintakyvystä sellaista analyysiä, jonka ne olisivat vaatineet, jos ne olisivat aikoneet myöntää yritykselle lainan ilman vakuutta.

162 Näin ollen riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että komissio on tehnyt – kuten sen velvollisuutena oli – analyysin, jonka tarkoituksena oli varmistua siitä, että tuensaaja ei olisi voinut saada lainaa samanlaisin ehdoin luottomarkkinoilta. Sitä paitsi NPDC:n alue ei ole esittänyt mitään sellaista seikkaa, joka olisi omiaan osoittamaan, että kyseistä analyysiä rasitti ilmeinen arviointivirhe.

163 Edellä esitetystä seuraa, että asian T-267/08 viides kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

8. *Asian T-267/08 kuudes kanneperuste, joka perustuu tuen määrää koskevaan arviointivirheeseen*

a) Asian T-267/08 kuudennen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee takaisin perittävän tuen määrän vahvistamatta jättämistä

Asianosaisten lausumat

164 NPDC:n alue korostaa, että komissiolla on velvollisuus määrittää takaisin perittävän tuen määrä silloin, kun se päättää määrätä tuen takaisin perittäväksi. Oikeuskäytännössä sallitaan, että komissio suorittaa tuen summittaisen arvioinnin – kun otetaan huomioon erityiset vaikeudet – mutta nämä olosuhteet ovat unionin tuomioistuinten täysimääräisen valvonnan kohteena. Nyt käsiteltävissä asioissa komissio on laiminlyönyt kaikki velvollisuutensa, jotka koskevat tuen määrän vahvistamista, koska kyseisen määrän arviointi puuttuu täysin riidanalaisesta päätöksestä.

165 Jos komissio tarvitsi tarkkoja tietoja tuen myöntämishetkellä voimassa olleesta korkoprosentista, sen olisi pitänyt kääntyä Ranskan viranomaisten puoleen niiden saamiseksi tai osoittaa Ranskan tasavallalle tätä koskeva määräys. Komissio ei myöskään vetoa mihinkään erityisiin vaikeuksiin tuen täsmällisen arvon vahvistamisen osalta. Tällaisia vaikeuksia ei ole, koska yhtäältä viiden vuoden aika ei ole kohtuuton selvyyden saamiseksi tuen myöntämishetkellä heinäkuussa 2005 voimassa olleesta korkokannasta ja koska toisaalta sen selvittäminen, onko korkoprosentti markkinakorkoa alempi, ei ole ylipääsemätön ongelma komissiolle.

166 Komissio vaatii, että esillä oleva kanneperusteen osa hylätään.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

167 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdessäkään unionin oikeuden säännöksessä ei edellytetä, että komission on, kun se määrää yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todetun tuen palautettavaksi, vahvistettava palautettavan tuen täsmällinen määrä. Tältä osin on riittävää, että komission päätös sisältää sellaiset tiedot, joiden nojalla sen adressaatti voi itse suuremmitta vaikeuksitta määrittää tuen määrän (asia C-480/98, Espanja v. komissio, tuomio 12.10.2000, Kok., s. I-8717, 25 kohta; asia C-415/03, komissio v. Kreikka, tuomio 12.5.2005, Kok., s. I-3875, 39 kohta ja asia C-419/06, komissio v. Kreikka, tuomio 14.2.2008, 44 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

168 Nyt käsiteltävissä asioissa riidanalaisen päätöksen 58 perustelukappaleessa arvioidaan, että takaisin maksettavat ennakot ovat valtiontukea, joka koostuu takaisin perittävistä ennakoista maksettavan tosiasiallisen koron ja sen koron välisestä erotuksesta, joka yrityksen olisi maksettava, jos tuen myöntämisen aikaan voimassa ollutta viitekorkoa olisi sovellettu, 800 peruspisteellä korotettuna.

169 Ranskan tasavalta voi näiden seikkojen perusteella itse ilman kohtuuttomia vaikeuksia määrittää yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todetun tuen määrän komission kilpailun pääosaston verkkosivuilla olevien aikaisempien viitekorkojen perusteella.

170 Tästä seuraa, että esillä olevan kanneperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

b) Asian T-267/08 kuudennen kanneperusteen toinen osa, joka koskee riskipreemion virheellistä arviointia

Asianosaisten lausumat

171 NPDC:n alue väittää, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen sen koron laskentamenetelmän osalta, jolla AFR olisi voinut saada rahoitusta luottomarkkinoilta ja joka on arvioitu alkuperäisessä päätöksessä tuen myöntämisen aikaan voimassa olleeksi viitekoroksi korotettuna 800 peruspisteellä.

172 NPDC:n alue myöntää, että viitekorkoja koskevan vuoden 1997 tiedonannon mukaan viitekorko on alin käytetty korko, jota voidaan korottaa riskitekijöiden perusteella, mutta se katsoo, ettei komissio ole esittänyt yhtään seikkaa, jolla voitaisiin perustella sitä, että nyt käsiteltävissä asioissa viitekoron korotus, joka voi kyseisen tiedonannon mukaan olla ”400 peruspistettä tai jopa enemmän”, oli siinä mainittu määrä kaksinkertaisena.

173 Se kyseenalaistaa viittauksen, jonka komissio on tehnyt alkuperäisessä päätöksessä komission 24.1.2007 tekemään päätökseen 2007/492/EY valtiontuesta C 38/2005 (ex NN 52/2004), jonka Saksa on myöntänyt Biria-konsernille (EUVL L 183, s. 27), perustellakseen kyseessä olevaa korotusta 800 peruspisteellä. Kyseessä olevat tilanteet eivät nimittäin ole samankaltaiset, vaikka komissio toisin väittää. Asiassa Biria myönnetty tuki koostui yli kahden miljoonan euron summalla hankitusta äänettömästä osakkuudesta vuoden 2010 loppuun saakka, toisin sanoen pitkäaikaisesta osakkuudesta, kun taas käsiteltävissä asioissa on kysymys takaisin maksettavasta kahden miljoonan euron suuruisesta ennakosta, johon liittyvät riskit on jaettu kahden erillisen yksikön

kesken ja joka on lisäksi myönnetty kolmen vuoden ajaksi, toisin sanoen lyhyeksi ajaksi, kun viitekorkoja koskevassa vuoden 1997 tiedonannossa määritellään keskipitkän ja pitkän aikavälin lainat viidestä kymmeneen vuoden lainoiksi. Lisäksi asiassa Biria kyseessä olevaa yritystä pidettiin epävakaana, koska se oli hyväksynyt saneeraussuunnitelman, kun taas AFR ei suinkaan ollut hyväksynyt tällaista suunnitelmaa vaan se oli hyväksynyt ja pannut täytäntöön elvytyssuunnitelman.

174 NPDC:n alue katsoo, ettei komissio voi missään tapauksessa perustaa sen koron määrittämistä, jolla yritys olisi voinut saada rahoitusta luottomarkkinoilta, pelkästään yhteen yksittäiseen päätökseen, johon liittyvät tosiseikat lisäksi eroavat AFR:n tilanteesta. Tällainen menettelytapa vahingoittaa ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta. Se tekee mielivaltaiseksi komission päätöksenteon tällä alalla. Täsmällisen kehyksen puuttuessa komissio voisi käyttää väärin harkintavaltaa, joka sille on annettu viitekoron korotusten määrän vahvistamisessa, erityisesti soveltamalla riittävän korkeaa korotusta, jotta tuen määrä ei voisi kuulua vähämerkityksistä tukea koskevien sääntöjen soveltamisalaan.

175 NPDC:n alueen mukaan komissio itse on todennut viitekoron ja diskonttokoron laskentamenetelmää koskevat puutteet viitekorkoja koskevassa vuoden 2008 tiedonannossa, jolla on kumottu ja korvattu viitekorkoja koskeva vuoden 1997 tiedonanto.

176 NPDC:n alue lisäsi vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen, että se kyseenalaisti riidanalaisessa päätöksessä käytetyn uuden laskentamenetelmän siitä syystä, että komissio ei ollut täsmentänyt, oliko käytetty laskentaperusta yhden vuoden Euribor-korko, kolmen kuukauden rahamarkkinakorko vai aivan muu laskentaperusta.

177 Komissio kiistää NPDC:n alueen väitteiden paikkansapitävyyden.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

178 On korostettava, että edellä olevaan 176 kohtaan sisältyvää väitettä lukuun ottamatta NPDC:n alueen käsiteltävänä olevan kanneperusteen toisen osan yhteydessä esittämät väitteet eivät koske riidanalaiseen päätökseen sisältyvää laskentamenetelmää vaan komission alkuperäisessä päätöksessä esittämää menetelmää. NPDC:n alue ei ole nimittäin muotoillut uudelleen kyseistä kanneperustetta mukauttaessaan vaatimuksensa ja kanneperusteensa alkuperäisen päätöksen peruuttamisen ja riidanalaisen päätöksen tekemisen johdosta.

179 Komission riidanalaisessa päätöksessä käyttämä riskipreemion laskentamenetelmä eroaa kuitenkin alkuperäisessä päätöksessä käytetystä. Kuten edellä 49–55 kohdassa on todettu, kyseinen menetelmä perustuu alkuperäisestä päätöksestä poiketen nimenomaan rahoitusmarkkinoiden käytäntöä koskevaan analyysiin riskipreemioiden osalta yrityksen luottokelpoisuuteen ja tarjottuihin vakuuksiin liittyvien riskien kumuloituessa.

180 NPDC:n alue ilmoitti vastauksena unionin yleisen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen pitävänsä voimassa tämän kanneperusteen toisen osan ”siltä osin kuin komissio ei edelleenkään perustele vakuuttavasti sen laskentamenetelmän oikeellisuutta, jota se käyttää tukielementtien arvioimiseksi”.

181 On todettava, että NPDC:n alueen väitteissä sekoitetaan keskenään muodollista perustelemista ja asiakysymyksen arviointia koskevat kysymykset. Perusteluvelvollisuus on olennainen menettelymääräys, joka on edellä 45 kohdassa mainitun

oikeuskäytännön mukaan erotettava riidanalaisen toimen aineellista lainmukaisuutta koskevasta kysymyksestä. On kuitenkin korostettava, että perustelujen riittävyys on todettu asian T-267/08 ensimmäisen kanneperusteen ja asian T-279/08 toisen kanneperusteen tarkastelun yhteydessä.

182 Edellä olevaan 176 kohtaan sisältyvästä NPDC:n alueen väitteestä, jonka mukaan laskentaperustaa ei olisi täsmennetty riidanalaisessa päätöksessä, on todettava, että käytetty laskentaperusta eli sovellettava viitekorko määritetään selkeästi ja täsmällisesti viitekorkoja koskevissa vuoden 1997 ja 2008 tiedonannoissa, jotka molemmat on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja joihin riidanalaisessa päätöksessä viitataan. Viitekorkoja koskevassa vuoden 1997 tiedonannossa, jota sovellettiin ennakkojen myöntämisen aikaan ja 1.7.2008 saakka, täsmennetään siten, että viitekorko vastaa edellisen vuoden syys-, loka- ja marraskuun ajalta kirjattujen korkoindikaattoreiden keskiarvoa, että viitekorkoa tarkistetaan vuoden aikana, kun se poikkeaa edellisen kolmen kuukauden korkoindikaattoreiden keskiarvosta enemmän kuin 15 prosenttia, ja itse korkoindikaattori on määritelty Ranskan osalta pankkien väliseksi viiden vuoden swap-koroksi korotettuna 0,75 pisteen preemiolla (75 peruspistettä). Viitekorkoja koskevassa vuoden 2008 tiedonannossa, jota sovelletaan 1.7.2008 alkaen, täsmennetään, että peruskorko perustuu 12 kuukauden IBOR-korkoon, ja siinä määritetään tarkasti tämän koron päivitystavat. Aikaisempien viitekorkojen, jotka sisältyvät lisäksi komission kilpailun pääosaston verkkosivuille, kuten edellä 169 kohdassa on muistutettu, perusteella on mahdollista määrittää helposti, mikä on nyt käsiteltävissä asioissa sovellettava viitekorko. Käsiteltävänä oleva väite on siis hylättävä perusteettomana.

183 Näin ollen esillä olevan kanneperusteen toinen osa on hylättävä.

184 Tästä seuraa, että asian T-267/08 kuudes kanneperuste, joka koskee takaisin perittävän tuen määrän vahvistamatta jättämistä, on hylättävä kokonaisuudessaan.

9. *Asian T-267/08 seitsemäs kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä ja harkintavallan väärinkäyttöä*

a) Asianosaisten lausumat

185 NPDC:n alue väittää, että komissio on käyttänyt hyväkseen riidanalaisen päätöksen tekemistä tukeakseen analyysiään, esittääkseen luvattomasti lisäseikkoja ja vastatakseen siten kirjelmiin, jotka se on esittänyt oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä. Sisällyttämällä riidanalaiseen päätökseen uusia seikkoja, jotka koskevat AFR:n suunnittelemia tervehdyttämistoimenpiteitä ja tuen määrän laskentamenetelmää, komissio pyrkii estämään NPDC:n alueen nostaman kanteen vaikutuksen, mikä merkitsee puolustautumisoikeuksien loukkaamista ja harkintavallan väärinkäyttöä.

186 Komissio vaatii kanneperusteen hylkäämistä.

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

187 NPDC:n alueen mukaan komissio pyrkii sisällyttämällä riidanalaiseen päätökseen uusia seikkoja, joiden tarkoituksena on vastata sen kirjelmiin, estämään sen nostaman kanteen vaikutuksen, mikä merkitsee puolustautumisoikeuksien loukkaamista oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä ja harkintavallan väärinkäyttöä.

188 Aluksi on tarkasteltava komission suorittaman peruuttamisen laillisuutta.

189 Tältä osin on hyödyllistä todeta, millainen oikeuskäytäntö liittyy adressaatilleen subjektiivisia oikeuksia tai vastaavia etuja antavien hallintotoimien peruuttamiseen. Unionin tuomioistuin on tunnustanut luottamuksensuojan periaatteesta ja oikeusvarmuuden periaatteesta johtuvin varauksin (ks. asia C-500/99 P, Conserve Italia v. komissio, tuomio 24.1.2002, Kok., s. I-867, 90 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja sillä edellytyksellä, että toimi peruutetaan kohtuullisessa ajassa (asia T-25/04, González y Diez v. komissio, tuomio 12.9.2007, Kok., s. II-3121, 97 kohta), että unionin toimielimillä on oikeus peruuttaa lainvastainen päätös, jolla sen adressaatille on annettu jokin etu.

190 Kyseinen oikeus peruuttaa lainvastainen päätös on myönnettävä sitä suuremmalla syyllä unionin toimielimille, kun kysymyksessä on riidanalaisen päätöksen kaltainen lainvastainen päätös, jolla ei luoda oikeuksia. Tässä tapauksessa siis päätöksen adressaatin luottamuksensuojaan ja saavutettuihin oikeuksiin liittyvät näkökohdat eivät estä päätöksen peruuttamista (ks. vastaavasti asia T-227/95, AssiDomän Kraft Products ym. v. komissio, tuomio 10.7.1997, Kok., s. II-1185, 41 kohta). Lisäksi on todettava, että komissio on perustellut kyseistä peruuttamista oikeudellisesti riittävällä tavalla riidanalaisen päätöksen 8–12 perustelukappaleessa.

191 Komissiolla oli näin ollen oikeus peruuttaa alkuperäinen päätös.

192 Uusien seikkojen lisäämisestä riidanalaiseen päätökseen on todettava, että komissio pyrkii tällä lisäyksellä AFR:n toteuttamia tervehdyttämistoimenpiteitä koskevien seikkojen osalta vastaamaan yksityiskohtaisemmin kuin alkuperäisessä päätöksessä kantajien kanteidensa yhteydessä esittämiin väitteisiin. Tämä kantajien itsensä

esittämien väitteiden huomioon ottaminen ei voi merkitä puolustautumisoikeuksien loukkaamista oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä.

193 Riskipreemion laskentamenetelmää koskevasta uudesta perustelusta on todettava, että tämä ei ole tosin ollut kontradiktorisen menettelyn kohteena oikeudenkäyntimenettelyssä alkuperäisen päätöksen osalta. Sitä on sen sijaan käsitelty kontradiktorisella tavalla unionin yleisessä tuomioistuimessa, koska kantajia on kehotettu esittämään huomautuksensa riidanalaisesta päätöksestä. Tämä menettely on sitä paitsi antanut toiselle kahdesta kantajasta eli CADille mahdollisuuden esittää perustelun lainmukaisuutta koskevan uuden väitteen, jota on tarkasteltu edellä 49–55 kohdassa. Unionin yleisessä tuomioistuimessa on siis noudatettu kontradiktorista periaatetta.

194 Tästä seuraa, että väite, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista oikeudenkäyntimenettelyssä, on hylättävä perusteettomana.

195 NPDC:n alue väittää myös, että uusien seikkojen esittämisellä riidanalaisessa päätöksessä pyritään estämään sen nostaman kanteen vaikutus ja että se merkitsee harkintavallan väärinkäyttöä.

196 Oikeuskäytännön mukaan harkintavallan väärinkäytön käsite viittaa siihen, että hallintoviranomainen on käyttänyt toimivaltaansa saavuttaakseen muut päämäärät kuin ne, joita varten sille on tämä toimivalta annettu (asia C-331/88, Fedesa ym., tuomio 13.11.1990, Kok., s. I-4023, 24 kohta ja asia C-400/99, Italia v. komissio, tuomio 10.5.2005, Kok., s. I-3657, 38 kohta). Päätöstä tehtäessä harkintavaltaa on käytetty väärin ainoastaan, jos objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että se on tehty tällaisten päämäärien saavuttamiseksi (ks.

asia T-387/08, Evropaïki Dynamiki v. komissio, tuomio 9.9.2010, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa, 159 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

197 Nyt käsiteltävissä asioissa NPDC:n alue ei ole esittänyt yhtään seikkaa, joka olisi omiaan osoittamaan, että komissio olisi käyttänyt peruuttamisoikeuttaan ja uuden päätöksen tekemistä muiden päämäärien saavuttamiseksi kuin alkuperäistä päätöstä koskevan lainvastaisuuden korjaamiseksi ja valtiontuen olemassaoloa ja sen soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevan päätöksen tekemiseksi.

198 Näin ollen harkintavallan väärinkäyttöä koskeva väite on hylättävä.

199 Tästä seuraa, että esillä oleva kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

200 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että käsiteltävänä olevat kanteet on hylättävä perusteettomina.

Oikeudenkäyntikulut

201 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut, ja unionin yleinen tuomioistuin voi työjärjestyksensä 87 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, jos siihen on erityisiä syitä.

202 Nyt käsiteltävissä asioissa on todettava, että komissio ei ole vaatinut kantajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

203 Lisäksi on todettava, että komissio on myöntänyt, että alkuperäinen päätös, jota käsiteltävänä olevat kanteet alun perin koskivat, oli lainvastainen, sillä se oli puutteellisesti perusteltu, minkä vuoksi komissio peruutti sen.

204 Näin ollen on päätettävä, että komissio vastaa kaikista oikeudenkäyntikuluista lukuun ottamatta oikeudenkäyntikuluja, joita kantajille on syntynyt sen jälkeen, kun niille annettiin tiedoksi alkuperäisen päätöksen peruuttamisesta tehty päätös, ja joista viimeksi mainitut vastaavat.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto)

on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) Ratkaisun antaminen vaatimuksista kumota valtiontuesta C 38/2007 (ex NN 45/2007), jonka Ranska on myöntänyt Arbel Fauvet Rail SA:lle, 2.4.2008 tehty komission päätös K(2008) 1089 lopullinen ei enää ole tarpeen.

2) Kanteet hylätään.

3) Euroopan komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta oikeudenkäyntikuluja, joita Région Nord-Pas-de-Calais'lle ja Communauté d'agglomération du Douaisisille on syntynyt sen jälkeen, kun niille annettiin tiedoksi valtiontuesta C 38/2007 (ex NN 45/2007), jonka Ranska on myöntänyt Arbel Fauvet Railille, 23.6.2010 tehty komission päätös K(2010) 4112 lopullinen, jolla on peruutettu päätös K(2008) 1089 lopullinen.

Truchot Martins Ribeiro Kanninen

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä toukokuuta 2011.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asioiden tausta ..... II - 2007

Oikeudenkäyntimenettely ja menettelyn aikana ilmenneet uudet seikat ..... II - 2009

Asianosaisten vaatimukset ..... II - 2011

Oikeudellinen arviointi ..... II - 2012

A Alkuperäisen päätöksen peruuttamisesta ja sen korvaamisesta riidanalaisella päätöksellä aiheutuvat prosessuaaliset seuraukset ..... II - 2012

B Riidanalaisen päätöksen kumoamista koskeva vaatimus ..... II - 2013

1. Asian T-279/08 viidennen kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen ..... II - 2014

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2014

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2015

2. Asian T-267/08 ensimmäinen kanneperuste ja asian T-279/08 toinen kanneperuste, jotka koskevat perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä ..... II - 2017

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2017

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2018

Asian T-267/08 ensimmäinen kanneperuste ..... II - 2020

Asian T-279/08 toinen kanneperuste ..... II - 2020

– Kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee tuen määrän laskentamenetelmän perustelujen puutteellisuutta ..... II - 2021

– Kanneperusteen toinen osa, joka koskee AFR:lle myönnettyjen ennakkojen tarkastelusta yhtenä kokonaisuutena johtuvaa perustelujen puuttumista ..... II - 2024

3. Asian T-267/08 toinen kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien ja kontradiktorisen periaatteen, yhdenvertaisuusperiaatteen, hyvän hallinnon periaatteen, jäsenvaltioiden perustuslaillisen identiteetin kunnioittamista koskevan periaatteen sekä luottamuksensuojan loukkaamista, ja asian T-279/08 ensimmäinen kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien ja kontradiktorisen periaatteen loukkaamista ..... II - 2026

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2026

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2028

4. Asian T-267/08 kolmas kanneperuste, joka koskee ilmeistä arviointivirhettä siltä osin, ettei tuen myöntäjän oikeudellista erityisluonnetta otettu huomioon .. II - 2036

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2036

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2037

5. Asian T-267/08 neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka perustuu varojen alkuperää koskevaan arviointivirheeseen, ja asian T-279/08 neljäs kanneperuste, joka perustuu valtion varojen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen ..... II - 2038

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2038

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2039

6. Asian T-267/08 neljännen kanneperusteen toinen osa, jonka mukaan AFR on luokiteltu virheellisesti vaikeuksissa olevaksi yritykseksi, ja asian T-279/08 kolmas kanneperuste, joka perustuu vaikeuksissa olevan yrityksen käsitettä koskevaan arviointivirheeseen ..... II - 2042

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2042

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2046

7. Asian T-267/08 viides kanneperuste, joka koskee arviointivirhettä AFR:n takaisin maksettavista ennakoista väitetysti saaman edun osalta ..... II - 2054

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2054

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2055

8. Asian T-267/08 kuudes kanneperuste, joka perustuu tuen määrää koskevaan arviointivirheeseen ..... II - 2057

a) Asian T-267/08 kuudennen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee takaisin perittävän tuen määrän vahvistamatta jättämistä ..... II - 2057

Asianosaisten lausumat ..... II - 2057

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2058

b) Asian T-267/08 kuudennen kanneperusteen toinen osa, joka koskee riskipreemion virheellistä arviointia ..... II - 2059

Asianosaisten lausumat ..... II - 2059

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2061

9. Asian T-267/08 seitsemäs kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä ja harkintavallan väärinkäyttöä ..... II - 2063

a) Asianosaisten lausumat ..... II - 2063

b) Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 2063

Oikeudenkäyntikulut ..... II - 2066